

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของการจ้างแรงงานต่างชาติต่อความมั่นคงแห่งชาติ : กรณีศึกษาแรงงานพม่า” นี้ มุ่งศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้นโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายว่ามีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติหรือไม่อย่างไร โดยเน้นศึกษาเฉพาะแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า เพราะว่าเป็นแรงงานต่างชาติที่มีจำนวนมากที่สุดในบรรดาแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังมุ่งศึกษาถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติในประเทศไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายกำหนดนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้เชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างชาติจากหลายสาขาอาชีพ อาทิ นางปวีณา หงษ์สกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมขณะนั้น นายชัชฎาภย์ บุรุษพัฒน์ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ รศ. ดร.แล ดิลกวิทยรัตน์ อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ รศ.ดร. กฤตยา อาชวนิจกุล จากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น โดยประชากรที่ศึกษาจะมีทั้งหมด 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักรบเมือง ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหารและตำรวจ นักวิชาการ พ่อค้า/นักธุรกิจ สื่อมวลชน นักพัฒนาองค์กรเอกชนและแรงงานไทย รวมทั้งสิ้น 28 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ
3. ความสำเร็จของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน, 2 และ 16 กรกฎาคม และ 6

สิงหาคม 2539

4. ผลกระทบของการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ

5. ข้อเสนอแนะหรือมาตรการต่อการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ

ในการวิเคราะห์ได้เรียงลำดับตามรายละเอียดของแบบสอบถามทั้ง 5 ตอน โดยมีประเด็นสำคัญอยู่หลายประเด็นที่จะทำให้ได้ภาพความคิดเห็นที่กว้างขวางและเป็นภาพลักษณ์ของแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 : ทศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ

ตาราง 5.1 : แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า “ ปัจจุบันความมั่นคงแห่งชาติไม่ได้จำกัดเฉพาะความมั่นคงทางการทหารเท่านั้น แต่หมายรวมไปถึงความมั่นคงทางด้านการเมือง ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยาด้วย”

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
นักการเมือง	3	-
ข้าราชการพลเรือน	6	-
นักวิชาการ	3	1
ทหารและตำรวจ	3	-
สื่อมวลชน	3	-
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	3	-
พ่อค้า/นักธุรกิจ	3	-
แรงงานไทย	3	-
รวม	27	1

จากตาราง 5.1 จะเห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มจำนวน 28 ท่าน มีจำนวนผู้ที่เห็นด้วยถึง 27 ท่าน ว่าความมั่นคงแห่งชาติในปัจจุบันไม่ได้จำกัดเฉพาะความมั่นคงทางด้านการทหารเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีความหมายรวมไปถึงความมั่นคงทางด้านการเมือง ความมั่นคงทางด้านการเศรษฐกิจและความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยาด้วย โดยกลุ่มข้าราชการ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่านอกจากความมั่นคงแห่งชาติจะมีความหมายข้างต้นแล้ว ควรจะมีความหมายรวมไปถึงทุกอย่างที่เกิดขึ้นที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดยรวม ทั้งนี้ควรจะรวมเอาความมั่นคงทางด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปด้วย

เพราะทุกๆ ด้านล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ชับซ้อนและเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน และกลุ่มนักพัฒนาองค์กรเอกชนก็ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติควรจะรวมถึงประเด็นทางด้านวัฒนธรรมด้วย โดยให้เหตุผลว่า วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าความมั่นคงด้านอื่นๆ หากวัฒนธรรมของชาติถูกกระทบ กระเทือนหรือถูกทำลายไป นั้นหมายความว่าความเป็นชาติ เอกลักษณ์ของชาติถูกทำลายไปเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 2 : ทศนะโดยทั่วไปของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ ซึ่งประกอบด้วยคำถามต่างๆ ต่อไปนี้

ในประเด็นแรก ท่านคิดว่าปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการใช้แรงงานต่างชาติหรือไม่ หากต้องการ เป็นแรงงานประเภทใด

ในประเด็นนี้กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 28 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่าปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการแรงงานต่างชาติ โดยแต่ละกลุ่มให้เหตุผลแตกต่างกัน เช่น กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ มีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการใช้แรงงานต่างชาติมากในหลายๆ กิจกรรม เช่น กิจกรรมประมง ก่อสร้าง ภาคเกษตรกรรม ซึ่งงานเหล่านี้แรงงานไทยไม่ยอมทำ และมักจะมีข้อเรียกร้องต่างๆ เสมอ และนอกจากนี้ยังเสนอแนะว่า กิจกรรมที่มีความต้องการแรงงานต่างชาติอย่างมาก ซึ่งทางราชการไม่อนุญาต เช่น โรงงานอุตสาหกรรม และงานบริการต่างๆ หากมีการนำแรงงานต่างชาติมาทำแล้วจะทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก อีกทั้งแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่า มีความอดทน และขยันกว่าแรงงานไทย และหากให้เลือกแล้วก็จะอยากจ้างแรงงานต่างชาติมากกว่าแรงงานไทย

ส่วนกลุ่มนักวิชาการ นักการเมือง และนักพัฒนาองค์กรเอกชน มีความเห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยมีความต้องการแรงงานต่างชาติ เฉพาะในบางกิจการเท่านั้นซึ่งเป็นกิจการที่แรงงานไทยไม่ต้องการทำหรือไม่อยากทำ เช่น กิจกรรมประมง ก่อสร้าง เกษตรกรรม และคนรับใช้ในบ้าน ซึ่งแรงงานต่างชาติที่ต้องการจะเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ค่าจ้างถูก ซึ่งจะทำให้สินค้าหรือผลผลิตที่ออกมาสามารถแข่งขันในตลาดภูมิภาคหรือตลาดโลกได้ในด้านราคา

ทางด้านกลุ่มข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ กลุ่มสื่อมวลชนและกลุ่มแรงงานไทย ให้ความคิดเห็นประเทศไทยมีความต้องการแรงงานต่างชาติในบางกิจการก็จริง แต่ควรที่จะมีการสำรวจ

กันอย่างจริงๆ จังๆ ว่าในกิจการเหล่านั้นแรงงานไทยไม่ต้องการทำจริงๆ หรือ ไม่ใช่เป็นเพียงข้ออ้างที่นักธุรกิจหรือเจ้าของสถานประกอบการยกมาอ้าง เพื่อที่จะลดต้นทุนของตนลง เพราะแรงงานไทยมีอัตราค่าแรงสูงกว่า และสามารถที่จะสร้างเงื่อนไขต่างๆ เพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ต่อนายจ้างได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้แรงงานต่างชาติทำไม่ได้ แต่ปัจจุบันประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ คนไทยตกงานกันมาก โดยเฉพาะแรงงานระดับล่าง จึงมีความเป็นไปได้ว่าแรงงานไทยจะไม่เลือกงาน และยินดีที่จะทำงานเหล่านี้ ดังนั้นจึงควรนำแรงงานไทย เข้ามาทำงานแทนแรงงานต่างชาติ เพื่อให้คนไทยมีงานทำ และจะสามารถลดปัญหา การว่างงานของแรงงานไทยได้พอสมควร

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรีทั้ง 4 ครั้ง คือ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2 และ 16 กรกฎาคม และ 6 สิงหาคม 2539 ความคิดเห็นดังกล่าวแสดงไว้ในตาราง 5.2

ตาราง 5.2 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายตามกฎหมายผิดคณะรัฐมนตรีทั้ง 4 ครั้ง คือ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2,16 กรกฎาคม และ 6 สิงหาคม 2539

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
นักการเมือง	3	-
ข้าราชการพลเรือน	4	2
นักวิชาการ	1	3
ทหารและตำรวจ	3	-
สื่อมวลชน	-	3
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	3
พ่อค้า/นักธุรกิจ	3	-
แรงงานไทย	-	3
รวม	14	14

จากตาราง 5.2 จะเห็นว่า ผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยมีจำนวนเท่ากัน โดยผู้ที่เห็นด้วยมีทั้งหมด 14 ท่าน ได้แก่ กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหารตำรวจ นักการเมือง และนักวิชาการอีก 1 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะแรงงานที่อพยพมาจากประเทศพม่า ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเหล่านี้ กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และทางภาครัฐไม่สามารถทราบได้เลยว่าแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเหล่านี้อาศัยอยู่ที่ไหน ชื่ออะไร และสามารถติดตามตัวได้อย่างไร หากแรงงานเหล่านี้กระทำความผิดขึ้นมา นโยบายนี้ทำให้ภาครัฐสามารถที่จะทราบจำนวนแรงงานต่างชาติตลอดจนประวัติและที่อยู่ของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเหล่านี้ ทำให้สามารถควบคุมดูแลแรงงานเหล่านี้ได้ ถึงแม้ว่าไม่สามารถทำได้ทั้งหมดแต่ก็ทำให้ทราบจำนวน แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายได้บางส่วน และกลุ่มนายจ้างก็ได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากแรงงานต่างชาติเหล่านี้เห็นแรงงานที่ผิดกฎหมายทำใหตนต้องจ่ายเงินนอกระบบให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดมา เมื่อมีนโยบายนี้ขึ้นและเมื่อนำแรงงาน

ต่างชาติไปจดทะเบียนแล้ว ก็ไม่ต้องจ่ายเงินจำนวนนี้ และไม่ต้องคอยหวาดระแวงว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมาตรวจจับเมื่อไร

นอกจากนี้ทางกลุ่มข้าราชการและตำรวจ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ภาครัฐควรสำรวจดูก่อนว่ามีแรงงานประเภทไหนบ้างที่มีความจำเป็นจริงๆ และแรงงานไทยไม่ทำจริงๆ เพราะสังเกตเห็นว่ามีกิจการหลายประเภทที่อนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติได้ ซึ่งจริงๆ แล้วแรงงานไทยยังต้องการที่จะทำอยู่

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 14 ท่าน ไม่เห็นด้วยกับนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการ นักพัฒนาองค์กรเอกชน สื่อมวลชน แรงงานไทยและข้าราชการพลเรือน 2 ท่าน โดยกลุ่มนักวิชาการและนักพัฒนาองค์กรเอกชน ให้เหตุผลว่า การอนุญาตเฉพาะจังหวัดและกิจการที่มีความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น เพราะจังหวัดที่ได้รับการพิจารณาอนุญาตนั้นบางจังหวัดและบางกิจการไม่มีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างชาติ หรือมีเช่นนั้นก็ขยายการอนุญาตไปทุกจังหวัดให้เท่าเทียมกัน จะได้ไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นจุดอ่อนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน ใช้เป็นช่องทางในการทุจริตคอร์รัปชันได้ และในประเด็นทางภาครัฐจะมีการผลักดันแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายออกไปจากประเทศไทยนั้น แสดงให้เห็นถึงความไร้มนุษยธรรมของประเทศไทย เพราะเมื่อไม่ต้องการก็จะผลักดันพวกเขาออกจากไปจากประเทศ ซึ่งไม่ยุติธรรมสำหรับแรงงานต่างชาติเหล่านี้ ทางด้านแรงงานไทยเชื่อว่ารัฐบาลไม่สามารถที่จะผลักดันแรงงานต่างชาติได้หมดตามกำหนดเวลา 2 ปี เพราะจะต้องมีการเรียกร้องให้ขยายเวลาการอนุญาตไปเรื่อยๆ โดยนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต่างๆ ซึ่งทำให้แรงงานไทยที่กำลังว่างงานอยู่ ไม่มีงานทำ เพราะไม่สามารถหางานได้

ตอนที่ 3 : ทศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อความสำเร็จของนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุม การทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย

ในประเด็นแรก เป็นการสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้ง 4 ครั้ง สามารถแก้ไขปัญหาการจ้างแรงงานเถื่อนได้หรือไม่ ความคิดเห็นดังกล่าวแสดงไว้ในตาราง 5.3

ตาราง 5.3 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้ง 4 ครั้ง สามารถแก้ไขปัญหาการจ้างแรงงานเถื่อนได้หรือไม่

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	ได้บางส่วน	ไม่ได้
นักการเมือง	3	-
ข้าราชการพลเรือน	5	1
นักวิชาการ	2	2
ทหารและตำรวจ	2	1
สื่อมวลชน	-	3
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	3
พ่อค้า/นักธุรกิจ	-	3
แรงงานไทย	-	3
รวม	12	16

จากตาราง 5.3 จะเห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ 15 ท่าน จากทั้งหมด 28 ท่าน เห็นว่า นโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานแรงงานต่างชาติไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจ้างแรงงานเถื่อนได้ เช่น กลุ่มสื่อมวลชน นักพัฒนาองค์กรเอกชน แรงงานไทย พ่อค้า/นักธุรกิจ นักวิชาการ 2 ท่าน และทหารและตำรวจ 1 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า นอกจากนโยบายนี้จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจ้างแรงงานเถื่อนให้หมดไปได้ ยังได้สร้างปัญหามากขึ้นกว่าเดิม เพราะหลังจากที่มีการนํานโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติแล้ว จำนวนแรงงานเถื่อนในประเทศไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเข้าไปอยู่ในทุกๆ พื้นที่ในสังคม นอกจากนี้แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่มารายงานตัวและขอรับใบอนุญาตทำงานในประเทศไทย โดยหลักการแล้วเมื่อครบกำหนดหนึ่งปี แรงงานต่างชาติเหล่านี้จะต้องมาต่อสัญญา เพื่อทำงานต่อไปอีกหนึ่งปี แต่ปรากฏว่ามีแรงงานต่างชาติจำนวนมากที่ไม่มาต่อสัญญา เพราะได้หลบหนีจากนายจ้างไปทำงานที่อื่น ซึ่งทำให้ปัญหาแรงงานเถื่อนยังคงมีต่อไปไม่สิ้นสุด

จากการรายงานของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เมื่อ 25 ตุลาคม 2540 ได้มีนายจ้างมาแจ้งออกจากการทำงานเนื่องจากแรงงานต่างชาติหลบหนี จำนวน 28,167 คน จากจำนวนแรงงานต่างชาติที่มารายงานตัวและรับใบอนุญาตจำนวน 293,652 คน นอก

จากการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ได้ส่งเสริมให้เกิดการลักลอบเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ มีแรงงานต่างชาติอยู่ในระบบที่ควบคุมได้ ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2540 จำนวน 265,485 คน แต่แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่ไม่เข้าสู่ระบบการควบคุมจำนวนถึง 726,594 คน

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 13 ท่าน มีความเห็นว่า นโยบายดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาการจ้างแรงงานเถื่อนได้ในบางส่วน เช่น กลุ่มนักร้องเมือง ข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ 2 ท่าน และนักวิชาการอีก 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า การที่รัฐบาลมีการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติได้เป็นการชั่วคราว เพื่อรอการส่งกลับ โดยให้นายจ้างนำแรงงานต่างชาติมารายงานตัวและขอรับใบอนุญาตทำงานสามารถแก้ไขปัญหาการจ้างแรงงานเถื่อนได้เพียงบางส่วน เพราะจากตัวเลขการประมาณการของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่ามีจำนวนแรงงานต่างชาติ 723,571 คน แต่นายจ้างนำแรงงานต่างชาติมารายงานตัวและขอรับใบอนุญาตทำงาน 293,652 คน ซึ่งถือได้ว่าภาครัฐสามารถที่จะทำให้แรงงานเถื่อนเข้าสู่ระบบได้จำนวนหนึ่ง จากตัวเลขดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ทางภาครัฐสามารถทำให้แรงงานต่างชาติเข้าสู่ระบบได้จำนวนหนึ่งก็ตาม แต่ปัญหาแรงงานเถื่อนก็ยังคงจะมีอยู่ต่อไป

อย่างไรก็ตามผู้ให้สัมภาษณ์บางรายได้ให้ทัศนะว่าเป็นเรื่องที่ดีที่รัฐบาลมีการจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดลงไป ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

ประเด็นที่สอง มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวทำให้มีการอพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าเพิ่มมากขึ้นหรือลดลง

ในประเด็นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มให้ความเห็นที่ตรงกันว่า นโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ทำให้มีการอพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าเพิ่มมากขึ้น โดยให้เหตุผลว่า เมื่อมีการเปิดโอกาสให้นายจ้างนำแรงงานต่างชาติมาจดทะเบียนและสามารถทำงานอยู่ในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราว ก็ทำให้มีการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนแรงงานต่างชาติก่อนและหลังการประกาศมติ ครม.นี้ กล่าวคือ ก่อนที่จะมีการประกาศมติ ครม. แรงงานต่างชาติในประเทศไทยมีจำนวน 733,660 คน หลังการประกาศมติคณะรัฐมนตรีจำนวนแรงงานต่างชาติในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็น 998,079 คนเพิ่มจากจำนวนเดิมถึง 258,419 คน

นอกจากนี้ นักวิชาการท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะว่า การอพยพของแรงงานต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยมีตลอดเวลามาแล้ว เพราะประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่า ลาวและกัมพูชา ประกอบกับไทยก็เป็นศูนย์กลางของประเทศเหล่านี้และมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่า จึงเป็นธรรมดาที่จะต้องมีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจนกว่าไปสู่ประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า ทางด้านกลุ่มทหาร/ตำรวจและนักพัฒนาองค์กรเอกชนท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า เจ้าหน้าที่ของไทยมีกำลังไม่พอ งบประมาณก็น้อย ที่จะสกัดกั้นการเข้ามาในประเทศไทยแม้ว่าจะมีการส่งแรงงานต่างชาติดังประเทศบ้าง แต่บางครั้งก็นำไปปล่อยตามจุดต่างๆ เช่น อำเภอฝาง อำเภอแมริม หรืออำเภอหางดง ตามชายแดนไทยพม่าบ้าง แต่ก็ไม่ได้ผลักดันให้กลับไปอย่างจริงจัง ข้อนี้ทำให้แรงงานพม่าเหล่านี้เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยใหม่อีกและเป็นเช่นนี้เรื่อยไป

สำหรับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ความสำเร็จของนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ว่านโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมมากน้อยแค่ไหนนั้น ได้แสดงไว้ในตาราง 5.4

ตาราง 5.4 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามว่า ท่านคิดว่า นโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมมากน้อยแค่ไหน

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	ประสบความสำเร็จ		ไม่ประสบความสำเร็จ
	บางส่วน	เล็กน้อย	
นักการเมือง	3	-	-
ข้าราชการพลเรือน	6	-	-
นักวิชาการ	-	2	2
ทหารและตำรวจ	-	3	-
สื่อมวลชน	-	2	1
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	2	1
พ่อค้า/นักธุรกิจ	3	-	-
แรงงานไทย	-	-	3
รวม	12	9	7

จากตาราง 5.4 จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันกล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์ 12 ท่าน จาก 28 ท่านเห็นว่า นโยบายนี้ประสบความสำเร็จในบางส่วน เช่น กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการพลเรือน พ่อค้า/นักธุรกิจ โดยให้เหตุผลว่า การที่ภาครัฐได้ดำเนินการตามนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ได้มีนายจ้างและเจ้าของสถานประกอบการนำแรงงานต่างชาติมารายงานตัวและรับใบอนุญาตจำนวน 293,652 คน คิดเป็นร้อยละ 40.58 ของประมาณการแรงงานต่างชาติที่มีอยู่ในประเทศไทยแต่อย่างน้อยก็ทำให้ทางภาครัฐทราบถึงจำนวน ประวัติ และที่อยู่ของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเหล่านี้ ซึ่งแต่เดิมไม่ทราบเลยว่าคนเหล่านี้มีจำนวนเท่าไร เป็นใครมาจากไหนและอยู่ที่ไหนบ้าง จากการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวทำให้ทางภาครัฐสามารถที่จะควบคุมแรงงานต่างชาติให้อยู่ในระบบได้จำนวนหนึ่ง จึงถือได้ว่านโยบายนี้ประสบความสำเร็จในบางส่วน

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์อีก 9 ท่าน เห็นว่านโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ได้แก่ ข้าราชการ

ทหารและตำรวจ สื่อมวลชน 2 ท่าน นักพัฒนาองค์กรเอกชน 2 ท่าน และนักวิชาการ 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า นโยบายนี้ทำให้ภาครัฐสามารถควบคุมแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายได้เป็นบางส่วน และสามารถทราบถึงจำนวน ตลอดจนที่อยู่ของแรงงานเหล่านี้แต่แรงงานต่างชาติที่มาจดทะเบียนและขอรับใบอนุญาตทำงานเป็นจำนวนมากที่หนีจากนายจ้างไปและคนเหล่านี้ทางราชการก็ไม่สามารถติดตามหรือควบคุมได้ และมีอีกจำนวนมากที่ไม่มาต่อสัญญา เมื่อครบกำหนด 1 ปี ตามที่รัฐกำหนดไว้

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 7 ท่านเห็นว่านโยบายนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ กลุ่มแรงงานไทยนักวิชาการ 2 ท่าน นักพัฒนาองค์กรเอกชน 1 ท่าน และสื่อมวลชนอีก 1 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า นโยบายนี้เป็นการเพิ่มปัญหามากกว่าเป็นการลดปัญหาเพราะแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายจากเดิมก่อนที่จะมีการดำเนินตามนโยบายนี้มีจำนวน 723,571 คน แต่หลังจากมีการประกาศใช้นโยบายนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 998,079 คน (กรมการจัดหางาน, 2540) อีกทั้งแรงงานต่างชาติที่นายจ้างนำมาจดทะเบียนและขอรับใบอนุญาตทำงานชั่วคราวนั้น มีจำนวนไม่น้อยที่หลบหนีจากนายจ้างไปเพื่อหางานทำที่อื่นซึ่งมีรายได้ดีกว่า และแรงงานที่มาจากทะเบียนจำนวนมากที่ไม่ได้ให้ข้อมูลที่แท้จริงกับทางราชการเช่น ชื่อจริงและสัญชาติ เป็นต้น เพราะแรงงานเหล่านี้อพยพจากประเทศตนโดยเฉพาะประเทศพม่าไม่ได้นำหลักฐานติดตัวมาด้วย นั้นแสดงให้เห็นว่าทางภาครัฐไม่สามารถจะควบคุมแรงงานเหล่านี้ได้จริง

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรีทั้ง 4 ครั้ง ว่าการที่นโยบายดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายไว้นั้น เพราะอะไรและมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ในประเด็นคำถามที่ว่า

ท่านคิดว่านโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีทั้ง 4 ครั้ง ประสบกับปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ที่ทำให้นโยบายดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลได้ตั้งไว้

ในประเด็นคำถามนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มได้ให้ความคิดเห็นที่คล้ายๆ กัน โดยสามารถแบ่งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้นโยบายนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควรได้ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การขาดความร่วมมือจากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ กล่าวคือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการนำแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายมารายงานตัว

ประกันตัวและขอรับใบอนุญาตทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากนายจ้างไม่ต้องการรับผิดชอบในความคุ้มครองดูแล ไม่อยากเสียค่าประกันตัวแรงงาน เพราะในบางกิจการมีการจ้างแรงงานเป็นการชั่วคราว ระยะเวลาการทำงานช่วงสั้นๆ เมื่อเสร็จแล้วก็เลิกจ้าง จึงไม่มั่นใจว่าแรงงานต่างชาติจะอยู่กับตนตลอด 2 ปีหรือไม่ เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วเมื่อแรงงานต่างชาติได้ใบอนุญาตทำงานแล้วก็จะหนีไปหางานที่อื่นทำซึ่งมีรายได้ดีกว่าที่เดิม และมีสถานประกอบการอีกเป็นจำนวนมากที่มีการจ้างแรงงานต่างชาติแต่ไม่ได้รับการผ่อนผัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่นำแรงงานต่างชาติที่ทำงานกับตนไปรายงานตัว ประกันตัวและจดทะเบียน

2. ขาดความร่วมมือจากกลุ่มคนและประชาชนในพื้นที่ ในการสอดส่องดูแลการลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ทำให้แรงงานต่างชาติสามารถอาศัยอยู่ปะปนกับประชาชนในพื้นที่ได้ โดยไม่ถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีความพร้อม ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ ทั้งนี้เพราะนโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่ใหม่และต้องปฏิบัติอย่างเร่งด่วน อีกทั้งกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขอบประมาณก็น้อย จึงทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่

4. มาตรการในการสกัดกั้น กวาดล้าง และจับกุม ไม่มีผลในทางปฏิบัติ ทำให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ทั้งกิจการที่อยู่ในเงื่อนไขได้รับการผ่อนผันและกิจการอื่นที่ไม่อยู่ในเงื่อนไขได้รับการผ่อนผัน ต่างก็ไม่นำแรงงานต่างชาติมารายงานตัว ประกันตัวและขอรับใบอนุญาตทำงาน หรือบางรายนำมาเพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้มาตรการในการสกัดกั้นแรงงานต่างชาติที่เข้ามาใหม่ก็ไม่สามารถทำได้มีประสิทธิภาพ การเข้าออกประเทศไทยก็ทำได้ง่าย ทำให้นายจ้างเห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวก็ไม่ได้เกิดผลกระทบใดๆ

5. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถตรวจสอบสัญชาติและชื่อที่แท้จริงได้จึงทำให้ไม่สามารถแยกหรือจำแนกได้ว่า แรงงานต่างชาติที่มารายงานตัวเป็นคนสัญชาติไหน ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีจะผ่อนผันให้แรงงานต่างชาติมาจดทะเบียนได้ 3 สัญชาติ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบชื่อและสัญชาติที่แท้จริงได้ ทำให้มีแรงงานสัญชาติอื่น โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน และทางการของประเทานั้นๆ ไม่ยอมรับว่าเป็นพลเมืองของตน เช่น ชนกลุ่มน้อยของประเทศพม่า เมื่อทางการไทยยอมรับว่าคนเหล่านี้เป็นคนสัญชาติพม่า แต่หากรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับว่าเป็นคนของตนก็จะทำให้เป็นปัญหาต่อการส่งกลับและอาจเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามมาก็ได้

6. การกำหนดอาชีพและกิจการไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ซึ่งการกำหนดประเภทอาชีพและกิจการไว้ เฉพาะบางกิจการที่อนุญาตให้แรงงานต่างชาติทำงานได้นั้น ทำให้กิจการประเภทอื่นๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมและงานบริการต่างๆ เหล่านี้ไม่อยู่ในเงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี จึงไม่สามารถนำแรงงานต่างชาติมาเข้าสู่ระบบได้

7. ขั้นตอนและเงื่อนไขต่างๆ ในทางปฏิบัติแต่ละขั้นตอนต้องเสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายมากและมีความยุ่งยาก เริ่มตั้งแต่การนำแรงงานไปตรวจโรค ไปประกันตัว รายงานตัว ซึ่งทำให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ยักนำแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่ทำงานอยู่กับตนไปรายงานตัวประกันตัว และขอรับใบอนุญาตทำงาน

ตอนที่ 4 : ทศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อผลกระทบของการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย

ประเด็นคำถามแรก ในภาพรวมการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้ง 4 ครั้งนั้นจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางด้านบวกหรือลบหรือทั้งสองด้าน

ในประเด็นนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ 26 ท่านจาก 28 ท่าน มีความเห็นว่า ในภาพรวมการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบ โดยได้ให้เหตุผลสนับสนุนข้อคิดเห็นคล้ายๆ กัน ซึ่งสามารถจำแนกผลกระทบทั้งสองด้านได้ดังนี้

ก. ผลกระทบทางด้านบวกต่อเศรษฐกิจได้แก่

1. สามารถลดต้นทุนการผลิตลง เพราะแรงงานต่างชาติมีราคาถูกทำให้สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนในด้านค่าแรงลง ทำให้สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ในด้านราคา
2. สามารถลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในกิจการบางประเภท เช่น กิจการประมงทะเล กิจการภาคเกษตรกรรมและกิจการก่อสร้าง ซึ่งกิจการเหล่านี้แรงงานไทยไม่ยอมทำ เพราะเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย สกปรกและหนัก แต่แรงงานต่างชาติยินดีที่จะทำงานเหล่านี้

ข. ผลกระทบทางด้านลบต่อเศรษฐกิจ ได้แก่

1. ส่งผลกระทบต่อแรงงานไทยโดยตรง เพราะแรงงานต่างชาติเหล่านี้จะเข้ามาแย่งงานแรงงานไทยทำ เนื่องจากแรงงานต่างชาติมีค่าจ้างที่ถูกกว่าแรงงานไทยมาก ทำให้นายจ้างหรือเจ้าของ

สถานประกอบการหันมาจ้างแรงงานต่างชาติแทนแรงงานไทยทั้งในกิจการที่อยู่ในเงื่อนไขที่ได้รับการผ่อนผันและในกิจการที่ไม่อยู่ในเงื่อนไขที่ได้รับการผ่อนผัน

2. ทำให้กลไกการกำหนดค่าจ้างไม่เป็นไปตามกลไกตลาด มีการกดค่าแรงของแรงงานต่างชาติให้ต่ำกว่าแรงงานไทยและทำให้แรงงานไทยไม่สามารถเรียกร้องให้ขึ้นค่าแรงงานหรือสวัสดิการต่างๆ ได้เหมือนเดิม เพราะหากมีการเรียกร้องหรือประท้วงมากๆ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการก็จะหันมาจ้างแรงงานต่างชาติแทนการจ้างแรงงานไทย

3. ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization - ILO) ซึ่งมาตรฐานของ ILO ได้กำหนดมาตรฐานของแรงงานไว้ว่า นายจ้างจะต้องจัดสภาพการทำงานอย่างมีมาตรฐานและลูกจ้างจะต้องมีอิสระในการรวมตัวเป็นสหภาพแรงงาน มีอิสระในการต่อรอง รวมถึงมีอิสระจากการบังคับใช้แรงงาน แต่ในสภาพความเป็นจริงประเทศไทยใช้แรงงานต่างชาติที่ไร้ฝีมือ ไร้อำนาจต่อรอง จำเป็นต้องทำงานที่ไร้ความรู้ ทักษะต่ำ เสี่ยงอันตราย จึงเปรียบเสมือนเป็นการเอาเปรียบข้ามชาติ

4. ปัญหาก็เกิดขึ้นทางการค้า สืบเนื่องจากการที่ผู้ประกอบการใช้แรงงานต่างชาติในราคาถูก จะมีผลกระทบต่อ การส่งสินค้าออกของประเทศในการที่จะถูกประเทศคู่ค้าใช้มาตรการกีดกันทางการค้ามาเป็นข้ออ้างว่า ชนชั้นแรงงานถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกขีตริตแรงงาน ซึ่งจะถูกล่ามหัวว่าประเทศไทยละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ในการประชุมระดับรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization - WTO) ที่ประเทศสิงคโปร์ ทางสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้มีความพยายามที่จะเชื่อมโยงปัญหาแรงงานเข้ากับการค้าในการกีดกันการส่งสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา

5. นายจ้างขาดการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตเนื่องจากต้นทุนในการผลิตส่วนที่เป็นแรงงานซึ่งได้มาจากแรงงานต่างชาติมีต้นทุนที่ถูก ดังนั้นผู้ประกอบการจึงไม่มีความจำเป็นต้องนำสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตของตน นอกจากนี้ในระยะยาวเมื่อแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานนานแล้วเกิดการพัฒนามือแรงงานขึ้นมา หลังจากครบกำหนดและถูกส่งกลับประเทศ แรงงานเหล่านี้จะกลับไปพัฒนาฝีมือแรงงานในประเทศตนเอง ซึ่งในอนาคตแรงงานเหล่านี้จะกลายมาเป็นคู่แข่งทางการผลิตของประเทศไทย อันจะเป็นการดึงนักลงทุนต่างชาติในเรื่องเกี่ยวกับการย้ายฐานการผลิตเนื่องจากค่าแรงที่ถูกกว่า

6. รัฐต้องสูญเสียทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคคล งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงดูแรงงานต่างชาติที่จับกุมได้เหล่านั้น อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการส่งกลับประเทศภูมิลำเนา

นอกจากนี้แรงงานต่างชาติยังให้ประโยชน์ในบริการสาธารณะต่างๆ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติที่ควรเป็นของคนไทย ไปในการกวาดล้าง จัปกุม ทำให้สิ้นเปลืองเวลาของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ และจัดหาสถานที่คุมขังเพื่อรอการส่งกลับ แทนที่จะได้นำทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไปเหล่านี้มาพัฒนาประเทศหรือช่วยเหลือประชาชนไทยด้วยกัน

จากประเด็นคำถามว่า ท่านเห็นว่าผลในทางบวกหรือผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่ได้รับจากการจ้างแรงงานต่างชาติจะตกอยู่กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือตกอยู่กับประเทศชาติโดยรวม

ในประเด็นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ 24 ท่าน จาก 28 ท่าน มีความคิดเห็นที่คล้ายกันว่าผลประโยชน์ที่ได้รับทางด้านเศรษฐกิจจากการจ้างแรงงานต่างชาติจะตกอยู่กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากกว่าตกอยู่กับประเทศชาติโดยรวม กล่าวคือจะตกอยู่กับนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเสียส่วนใหญ่ ซึ่งส่วนอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจจะไม่ค่อยได้รับประโยชน์เท่าไรนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานไทยจะเป็นผู้เสียประโยชน์มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 4 ท่าน ได้แก่ กลุ่มนักธุรกิจ และนักวิชาการอีก 1 ท่าน มองว่าจริงๆ แล้วผลประโยชน์ที่เกิดจากการจ้างแรงงานต่างชาติย่อมตกอยู่กับประเทศไทยโดยรวมเพราะเมื่อสถานประกอบการต่างๆ มีกำไรแล้วย่อมจะทำให้เกิดการขยายกิจการ ทำให้ภาคธุรกิจอื่นๆ เติบโตด้วยและจะส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจโดยรวมก็จะดีขึ้นด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยเกิดสภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจ การจ้างแรงงานต่างชาติจะยิ่งทำให้ประเทศไทยสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศเพิ่มขึ้น ท่านเห็นด้วยหรือไม่

ในประเด็นนี้จากผู้ให้สัมภาษณ์ 28 ท่านที่เห็นด้วย 18 ท่าน ว่าการที่ประเทศไทยมีการจ้างแรงงานต่างชาติเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะแรงงานพม่าทำให้ประเทศไทยสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศนั้นนับว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจของไทยตกต่ำ ยิ่งในสภาวะปัจจุบันด้วยแล้วประเทศไทยควรที่จะลดการสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศให้มากที่สุด หากจะมีการจ้างแรงงานต่างชาติก็ควรจะต้องอนุญาตเฉพาะกิจการที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 10 ท่าน ได้แก่ กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ นักพัฒนาองค์กรเอกชน นักการเมือง และนักวิชาการอีก 1 ท่าน เห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติไม่ได้ทำให้ประเทศ

ไทยสูญเสียเงินตราออกนอกประเทศเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด โดยได้ให้เหตุผลว่า แรงงานต่างชาติเหล่านี้เป็นแรงงานราคาถูกทำให้ภาคธุรกิจสามารถลดต้นทุนการผลิต ซึ่งหมายถึงผลกำไรที่จะเข้าประเทศก็เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเศรษฐกิจในหลายส่วนอยู่ได้ก็เพราะแรงงานต่างชาติ ถึงแม้แรงงานต่างชาติเหล่านี้จะนำเงินตราออกนอกประเทศ เพื่อส่งไปยังญาติพี่น้องก็ตาม แต่ก็ยังน้อยกว่าผลผลิตส่วนเกินที่พวกเขาทำได้มาก อีกทั้งแรงงานต่างชาติเหล่านี้เมื่ออยู่ในประเทศไทยก็จะซื้อสินค้าไทยใช้ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าอุปโภค บริโภคต่างๆ ล้วนเป็นที่นิยมของแรงงานต่างชาติ เพราะพวกเขาถือว่าสินค้าไทยเป็นสินค้าเกรดเอ ดังนั้นจะเห็นว่าการจ้างแรงงานต่างชาติไม่ได้ทำให้สูญเสียเงินตราออกนอกประเทศเพิ่มขึ้น

ในประเด็นคำถามที่ว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติจะส่งผลกระทบต่อทางด้านลบต่อแรงงานไทยหรือไม่

ประเด็นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ 23 ท่าน จากทั้งหมด 28 ท่าน ได้แก่ กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหารและตำรวจ สื่อมวลชน นักพัฒนาองค์กรเอกชน แรงงานไทย และนักวิชาการอีก 2 ท่าน มีความเห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติจะส่งผลกระทบต่อทางด้านลบต่อแรงงานไทยอย่างแน่นอน โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากมีแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเป็นจำนวนหลายแสนคนที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยเฉพาะแรงงานสัญชาติพม่ายอมเป็นการลดโอกาสในการมีงานทำของแรงงานไทยลง แม้ว่าจะมีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเฉพาะในกิจการที่แรงงานไทยไม่ทำหรือไม่อยากทำ เช่น ลูกเรือประมง เป็นต้น แต่ก็ยังมีงานอีกหลายอย่างที่แรงงานไทยยังต้องการทำอยู่ เช่น งานกรรมกรก่อสร้าง เกษตรกรรม งานแม่บ้านและงานบริการต่างๆ ดังนั้นการที่แรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่า เข้ามาทำงานในประเทศไทย จึงเป็นการแย่งงานส่วนหนึ่งของคนไทยไปโดยปริยาย อีกทั้งกฎหมายกำหนดไว้ว่า อาชีพสำหรับคนต่างด้าวมีอะไรบ้าง แต่ในทางปฏิบัติแล้วไม่ได้เป็นเช่นนั้น จึงมีงานอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้รับอนุญาตแต่ยังมีการลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ซึ่งในอนาคตจะต้องเกิดการเผชิญหน้ากันอย่างแน่นอนระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 5 ท่าน ไม่เห็นด้วยว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายจะส่งผลกระทบต่อทางด้านลบต่อแรงงานไทย ได้แก่ กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ และนักวิชาการอีก 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า กิจการที่แรงงานไทยไม่ยอมทำ โดยอ้างว่าสกปรก งานหนักและเสี่ยงต่ออันตราย อีกทั้งปัจจุบันค่าแรงงานขั้นต่ำของแรงงานไทยก็สูงมาก ซึ่งเป็นปัญหาต่อการต้องรับภาระในด้านต้นทุนการผลิตที่สูงเกินไป เจ้าของกิจการก็อยู่ไม่ได้ นอกจากค่าแรงงานจะถูกแล้ว แรงงานต่าง

ชาติยังไม่มีปัญหาเรื่องสวัสดิการและการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ต่างๆ เหมือนแรงงานไทย เช่น การเรียกร้องให้ขึ้นค่าแรงและเพิ่มสวัสดิการต่างๆ ส่วนแรงงานไทยนั้นมีการลาหยุดบ่อยๆ บางที่ทำงานได้สักระยะหนึ่งแล้วพอมีกงานที่ดีกว่าก็จะไปทำงานนั้นเสีย ดังนั้นนายจ้างจึงเลือกจ้างแรงงานต่างชาติมากกว่าแรงงานไทย

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์จากกลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ ได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่าหากมีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายและแรงงานไทยในอัตราที่เท่ากัน และแรงงานไทยไม่เรื่องมากตนก็ยินดีที่จะจ้างแรงงานไทยเพราะถึงอย่างไรก็ต้องเลือกคนไทยก่อนคนต่างชาติอยู่แล้ว

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นปัญหาทางด้านสังคม อันได้แก่ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาโสเภณีข้ามชาติและปัญหายาเสพติดนั้น การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าจะทำให้ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เพิ่มมากขึ้นหรือไม่อย่างนั้น ความคิดเห็นดังกล่าวแสดงไว้ในตาราง 5.5

ตาราง 5.5 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าจะทำให้ปัญหาสังคมต่างๆ อันได้แก่ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาโสเภณีข้ามชาติและปัญหายาเสพติด เพิ่มมากขึ้นหรือไม่

ปัญหา	เพิ่มขึ้น	ไม่เพิ่ม
ปัญหาอาชญากรรม	24	4
ปัญหาสาธารณสุข	28	-
ปัญหาโสเภณีข้ามชาติ	21	7
ปัญหายาเสพติด	21	7

จากตาราง 5.5 จะเห็นว่า ในด้านปัญหาอาชญากรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ 24 ท่าน จากทั้งหมด 28 ท่าน เห็นว่า การที่ประเทศไทยมีการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ จะทำให้ปัญหาทางด้านอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น โดยให้เหตุผลว่า การที่แรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยทั้งที่ได้ รับอนุญาตและไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน แรงงานเหล่านี้ย่อมจะมีทั้งคนที่ตั้งใจจะมาทำงานจริงๆ และ มีอีกจำนวนไม่น้อยที่ตั้งใจจะประกอบอาชีพในทางมิชอบ เช่น ลักขโมย และอาชญากรรมถึงขั้นปล้น หรือฆ่าชิงทรัพย์ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่บ่อยๆ

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์อีก 4 ท่าน ได้แก่กลุ่มข้าราชการพลเรือน 2 ท่าน นักวิชาการ 1 ท่าน และนักพัฒนาองค์กรเอกชนอีก 1 ท่าน เห็นว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในประเทศไทยไม่ได้ทำให้ปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น โดยข้าราชการพลเรือนให้เหตุผลว่า นโยบายนี้ช่วยทำให้สามารถนำแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบ ทำให้ทางราชการสามารถควบคุมดูแลได้ ซึ่งจะทำให้ปัญหาการก่ออาชญากรรมของแรงงานต่างชาติที่เข้าสู่ระบบลดลง เพราะสามารถควบคุมได้ แต่ในส่วนที่ไม่สามารถควบคุมหรือไม่สามารถนำมาเข้าสู่ระบบได้นั้น ปัญหาอาชญากรรมย่อมเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ขณะเดียวกันนักวิชาการและนักพัฒนาองค์กรเอกชนก็ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า ปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทยเกิดขึ้นโดยคนไทยด้วยกันเองเสียมากกว่า ส่วนที่เกิดจากแรงงานต่างชาตินั้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ส่วนปัญหาทางด้านสาธารณสุขนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านเห็นด้วยว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติในประเทศไทยนั้น ทำให้ปัญหาด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้นโดยให้เหตุผลว่า การจ้าง

แรงงานต่างชาตินั้นส่งผลกระทบทางด้านสาธารณสุขเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาโรคติดต่อ อาทิ โรคมาลาเรีย โรคเท้าช้าง โรคอุจจาระร่วง ซึ่งโรคเหล่านี้สามารถที่จะติดต่อไปยังคนไทยได้ตลอดเวลา และโรคติดต่อที่ร้ายแรงอีกชนิดหนึ่งที่เกิดจากแรงงานพม่าได้แก่ โรคเอดส์ เช่น ในจังหวัดชายแดนทางด้านจังหวัดเชียงราย หนอง มีผู้หญิงจากพม่าเข้ามาประกอบอาชีพโสเภณีอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงไทยใหญ่ และในอำเภอเมือง จังหวัดระนองส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงพม่า นอกจากปัญหาทางด้านโรคติดต่อแล้ว ประเทศไทยยังต้องรับภาระค่ารักษาพยาบาลของแรงงานต่างชาตินี้อีก เป็นจำนวนมาก ซึ่งงบประมาณหรือสวัสดิการส่วนนี้ควรจะตกอยู่กับประชาชนไทยไม่ใช่แรงงานต่างชาติ เพราะตามปกติแล้วโรงพยาบาลของรัฐแต่ละแห่งก็แทบจะให้บริการแก่คนไทยไม่เพียงพออยู่แล้ว แต่ในพื้นที่บางแห่งยังต้องให้บริการแก่แรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่า เช่นในอำเภอชายแดนที่ติดต่อกับพม่า โรงพยาบาลหลายแห่งมีทั้งชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าและคนพม่าเข้าใช้บริการด้วย นอกเหนือจากแรงงานพม่าเช่น โรงพยาบาลในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อำเภอแม่สอด จังหวัดตากและอำเภอเมือง จังหวัดระนอง เป็นต้น ซึ่งนอกจากรัฐบาลจะเสียเงินค่ารักษาพยาบาลนี้แล้ว เป็นจำนวนมากแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องมีหน้าที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

นอกจากประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว ทางด้านปัญหายาเสพติดและปัญหาโสเภณีข้ามชาตินั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ 21 ท่าน จาก 28 ท่านให้ความเห็นว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด และปัญหาโสเภณีข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ กลุ่มข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหารและตำรวจ นักวิชาการ สื่อมวลชน และแรงงานไทยโดยให้เหตุผลว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติในประเทศไทยนอกจากจะทำให้แรงงานต่างชาติทะลักเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นแล้วยังเป็นโอกาสให้แรงงานต่างชาติบางส่วนถือโอกาสนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยได้สะดวกขึ้นเพราะคนต่างชาติเหล่านี้ จะเป็นผู้รู้เส้นทางหรือแหล่งที่สามารถหายาเสพติดได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ปัญหายาเสพติดเหล่านี้มาจากประเทศพม่า

ส่วนปัญหาโสเภณีก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าสามารถเข้ามาเมืองไทยได้สะดวกขึ้น อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐไทยไม่ได้มีการตรวจตราหรือจับกุมอย่างจริงจังเอาจึงมากเป็นผลให้แรงงานต่างชาติที่เป็นแรงงานหญิงและเด็กเข้ามาประกอบอาชีพโสเภณีอยู่ตามสถานบริการต่างๆ ในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย ซึ่งสตรีเหล่านี้ประมาณร้อยละ 80 มีเชื้อ HIV อยู่และสามารถที่จะแพร่กระจายไปสู่ผู้ที่ไปเที่ยวตามสถานบริการต่างๆ และชายที่ไปเที่ยวก็จะนำเชื้อ HIV ไปติดภรรยาและคนอื่น ๆ อีก ในระยะยาวแล้วจะนำไปสู่ปัญหาทางด้านสาธารณสุขอีกทางหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้สัมภาษณ์อีก 7 ท่าน ได้แก่กลุ่มองค์กรเอกชน กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ และ นักวิชาการอีก 1 ท่าน ให้ความเห็นว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายตามนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติไม่ได้ทำให้ปัญหายาเสพติดและปัญหาโสเภณีเพิ่มขึ้น เพราะปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้วในประเทศไทย กล่าวคือผู้ค้า ยาเสพติดมีช่องทางที่จะค้าขายกันโดยตรงอยู่แล้ว การส่งผ่านยาเสพติดไม่จำเป็นต้องผ่านมือแรงงาน ต่างชาติหรือกลุ่มผู้อพยพเหล่านี้

ส่วนทางด้านปัญหาโสเภณีนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 7 ท่านเห็นว่าแม้ว่าจะไม่มีการผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในบางกิจการ โสเภณีต่างชาติก็มีอยู่แล้วและมีมานานแล้ว ไม่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้น ว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมทางด้านบวกหรือทางด้านลบมากกว่ากัน ความคิดเห็นดังกล่าวแสดงไว้ในตาราง 5.6

ตาราง 5.6 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมของไทย ทางด้านบวกหรือทางด้านลบมากกว่ากัน

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	ด้านบวก	ด้านลบ	ไม่เกิด	หมายเหตุ
นักการเมือง	-	3	-	
ข้าราชการพลเรือน	-	6	-	
นักวิชาการ	3	-	1*	*ไม่น่าจะมีผลกระทบ
ทหารและตำรวจ	-	3	-	เพราะแรงงานที่เข้ามาเป็นแรงงานไร้ฝีมือเข้ามาเป็นการชั่วคราว และดันรนเพื่อความอยู่รอดเท่านั้น
สื่อมวลชน	2	1	-	
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	3	-	-	
พ่อค้า/นักธุรกิจ	3	-	-	
แรงงานไทย	-	3	-	
รวม	11	16	1	

จากตาราง 5.6 จะเห็นว่า ผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่เห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบมากกว่าทางด้านบวกต่อสังคมและวัฒนธรรมของไทย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ 16 ท่าน ได้แก่ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ แรงงานไทย และสื่อมวลชน 1 ท่าน ให้เหตุผลว่าการที่แรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าได้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัว แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเหล่านี้ได้เข้าไปอยู่ในทุกๆ จังหวัด ซึ่งอาจทำให้สังคมและวัฒนธรรมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางเลวมากขึ้น อีกทั้งปัญหาสังคมต่างๆ ก็จะติดตามมา เช่น ปัญหาการแย่งที่ทำกิน ปัญหาการแย่งแรงงานไทย ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาโสเภณีข้ามชาติ เป็นต้น

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 11 ท่าน ให้ความคิดเห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกต่อสังคมและวัฒนธรรมมากกว่าทางด้านลบ ได้แก่ กลุ่มนักพัฒนาองค์กรเอกชน พ่อค้า/นักธุรกิจ นักวิชาการ 3 ท่านและสื่อมวลชนอีก 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากประเทศพม่า ลาวและกัมพูชาที่มีความใกล้ชิดติดสนิทสนมกับประเทศไทยมาเป็นเวลานาน อีกทั้งมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนภาษาที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะแรงงานที่มาจากประเทศ

พม่า นอกจากนี้โดยส่วนใหญ่แล้วแรงงานเหล่านี้จะมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยอยู่แล้ว จึงทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนม และเกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมที่หลากหลายยิ่งขึ้น ทำให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วกลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจยังกล่าวว่าแรงงานต่างชาตินั้น โดยปกติแล้วจะจับกลุ่มเฉพาะในกลุ่มของเขาเอง จะไม่เข้าไปปะปนกับคนไทย เพราะจะเจียมเนื้อเจียมตัวและจะอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดเท่านั้น

สำหรับประเด็นทางด้านเชื้อชาติ จากคำถามที่ว่า ท่านคิดว่าการที่มีแรงงานต่างชาตินำมาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาทางด้านเชื้อชาติหรือไม่

ในประเด็นปัญหาทางด้านเชื้อชาตินี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายมีความเห็นตรงกันว่าปัญหาทางด้านเชื้อชาติที่เกิดจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินี้ในประเทศไทย จะเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต หากประเทศไทยยังมีการจ้างแรงงานต่างชาติดังกล่าวต่อไปเรื่อยๆ โดยให้เหตุผลว่าแรงงานต่างชาตินั้นโดยเฉพาะแรงงานพม่า จะมีการอพยพเข้ามาในประเทศไทยทั้งครอบครัวหรือหากเข้าเป็นรายๆ ก็จะมีการแต่งงานระหว่างคนพม่าด้วยกันในประเทศไทย เมื่อมีเด็กที่ติดตามมาด้วยและเด็กที่เกิดในเมืองไทย ซึ่งเด็กเหล่านี้จะเป็นปัญหาในอนาคตกล่าวคือ เป็นเด็กที่เกิดมาโดยไม่มีสัญชาติและไม่มีหลักฐานว่าเป็นคนชาติใด เพราะพ่อแม่เข้ามาในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายและหากแรงงานต่างชาตินั้นอยู่ยาวนานผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยก็คือ เด็กเหล่านี้พูดภาษาอื่นไม่ได้เลยเพราะพูดภาษาไทยตั้งแต่เกิด เติบโตในสังคมไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย อีกทั้งไม่ได้เข้าโรงเรียนไทย เมื่อเด็กเหล่านี้ถูกส่งกลับประเทศตน พวกเขาจะอยู่ในสังคมที่ถูกส่งกลับไม่ได้ ซึ่งการส่งกลับประเทศไทยอาจถูกโจมตีทางด้านมนุษยธรรมได้ นอกจากนี้รัฐบาลพม่าอาจไม่ยอมรับว่าเด็กเหล่านี้เป็นคนพม่าก็ได้ ซึ่งก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ในอนาคต

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนเด็กไร้สัญชาติที่เกิดจากคนต่างด้าวในประเทศไทยจำนวนมาก การเข้ามาของแรงงานต่างชาตินบางส่วนได้มีการนำครอบครัวเข้ามาด้วย ทำให้มีเด็กที่เกิดมาในเมืองไทยเพิ่มมากขึ้นและกลายเป็นเด็กไร้สัญชาติ (พ่อ-แม่เป็นคนต่างด้าวผิดกฎหมาย)ที่จะเป็นปัญหาต่อไปทั้งในด้านการศึกษาและบริการทางสังคมอื่นๆ จากข้อมูลของโรงพยาบาลแม่สอดจังหวัดตาก ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ใกล้ชายแดนไทย-พม่า พบว่า มีเด็กต่างชาติที่เข้ามาคลอดในโรงพยาบาลในปี พ.ศ. 2536-2539 คิดเป็นร้อยละ 33, 42, 56, และ 33 ของจำนวนเด็กที่เกิดใหม่ (2,202, 2,026,

2,031 และ 2,077 ราย) ตามลำดับ และในช่วง พ.ศ. 2535- 2539 มีเด็กที่เกิดจากคนต่างชาติดำเนินจำนวน 6,209 คน ใน 17 จังหวัด (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2540)

ส่วนในประเด็นผลกระทบทางด้านการเมืองนั้น คำถามคือการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบในทางด้านบวกหรือทางด้านลบมากกว่ากัน ความคิดเห็นดังกล่าวแสดงไว้ในตาราง 5.7

ตาราง 5.7 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเมืองในทางด้านบวกหรือทางด้านลบมากกว่ากัน

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	ด้านบวก	ด้านลบ
นักการเมือง	3	-
ข้าราชการพลเรือน	6	-
นักวิชาการ	-	4
ทหารและตำรวจ	2	1
สื่อมวลชน	-	3
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	3
พ่อค้า/นักธุรกิจ	3	-
แรงงานไทย	-	3
รวม	14	14

จากตาราง 5.7 จะเห็นว่า จากผู้ให้สัมภาษณ์ 28 ท่าน มีผู้ที่เห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบในทางบวกต่อการเมือง และผู้ที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อการเมืองนั้น มีจำนวนเท่าๆ กัน

กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์ 14 ท่าน เห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านบวกต่อการเมืองได้แก่ กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการพลเรือน พ่อค้า/นักธุรกิจและทหารและตำรวจอีก 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า การที่รัฐบาลอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้น ทำให้

นานาชาติมองประเทศไทยในด้านสิทธิมนุษยชนมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีทางการเมืองระหว่างประเทศ อีกทั้งยังทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ที่เดือดร้อนและยากจนกว่า

ส่วนทางด้านผู้ให้สัมภาษณ์อีก 14 ท่าน ได้แก่ กลุ่มสื่อมวลชน นักพัฒนาองค์กรเอกชน นักวิชาการ แรงงานไทยและทหารอีก 1 ท่าน กลับเห็นว่ากรณีที่รัฐบาลอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้น จะก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อการเมืองเพราะเมื่อครบกำหนด 2 ปี หรือเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในการผ่อนผัน ก็จะต้องผลักดันแรงงานต่างชาติเหล่านั้นกลับประเทศตนและนำแรงงานไทยเข้ามาทำงานแทนซึ่งการกระทำเช่นนี้จะทำให้สังคมนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรทางด้านสิทธิมนุษยชน จะมองว่าประเทศไทยละเมิดสิทธิมนุษยชน อีกทั้งในด้านลักษณะการจ้างงานแรงงานต่างชาติ มีสภาพการทำงานที่แย่กว่าแรงงานไทยทั้งในด้านค่าจ้างและสวัสดิการต่างๆ ซึ่งประเด็นนี้จะทำให้ต่างชาติใช้เป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าต่อไป สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบถึงเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลด้วยเช่นกัน

สำหรับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นทางด้านสิทธิมนุษยชนนั้น คำถามคือการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติราคาถูก โดยเฉพาะแรงงานพม่า ก่อให้เกิดการเอาเปรียบแรงงานและนำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะทำให้กระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศตะวันตก และอาจถูกประเทศเหล่านั้นกดดันประเทศไทยได้ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และความคิดเห็นดังกล่าวได้แสดงไว้ในตาราง 5.8

ตาราง 5.8 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติราคาถูก โดยเฉพาะแรงงานพม่า ก่อให้เกิดการเอาเปรียบแรงงานและนำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะทำให้กระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศตะวันตก และอาจถูกประเทศเหล่านั้นกดดันประเทศไทยได้ ท่านเห็นด้วยหรือไม่

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
นักการเมือง	3	-
ข้าราชการพลเรือน	6	-
นักวิชาการ	2	2
ทหารและตำรวจ	3	-
สื่อมวลชน	3	-
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	2	1
พ่อค้า/นักธุรกิจ	-	3
แรงงานไทย	3	-
รวม	22	6

จากตาราง 5.8 จะเห็นได้ว่า ผู้ที่เห็นด้วยมีจำนวนมากกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่เห็นด้วย กล่าวคือมีผู้ให้สัมภาษณ์ 22 ท่านจากทั้งหมด 28 ท่าน ที่เห็นด้วยและผู้ให้สัมภาษณ์อีก 6 ท่านไม่เห็นด้วย

โดยกลุ่มที่เห็นด้วยได้แก่ กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหารและตำรวจ สื่อมวลชน แรงงานไทย นักพัฒนาองค์กรเอกชน 2 ท่าน และนักวิชาการ 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า ปัจจุบันประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) อีกทั้งการแข่งขันทางธุรกิจในตลาดโลกค่อนข้างสูง เมื่อประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการเอารัดเอาเปรียบแรงงานต่างชาติ ซึ่งทำให้ต่างชาติสามารถใช้เป็นข้ออ้างได้ว่า ประเทศไทยละเมิดพันธสัญญาที่ให้ไว้กับนานาชาติ และในอนาคตปัญหานี้จะต้องเกิดอย่างแน่นอน และผู้ให้สัมภาษณ์บางรายได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หากมีการผลักดันให้ประเทศไทยมีการจ้างแรงงานต่างชาติอย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับแรงงานไทย ก็จะทำให้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนหมดไป แต่ทว่าปัญหาด้านอื่นๆ อันเกิดจากแรงงานต่างชาติก็ยังคงดำเนินต่อไป อย่างไรก็ตามมีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า หาก

มองอีกด้านหนึ่งแล้ว ถือเป็นการช่วยคนที่ลำบากหรือกำลังจะอดตายให้มีงานทำ ซึ่งการโจมตีด้านสิทธิมนุษยชนนั้นจะมองในด้านเดียวไม่มองในด้านที่ประเทศไทยมีจิตใจเอื้อเฟื้ออารีให้คนต่างชาติที่ได้รับความเดือดร้อนได้พักพิงอาศัย

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 6 ท่านได้แก่ กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ นักวิชาการ 2 ท่าน และนักพัฒนาองค์กรเอกชนอีก 1 ท่าน ไม่เห็นด้วยกับคำถามข้างต้น โดยให้เหตุผลว่าจริงๆ แล้ว ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีทุกที่ เช่น สิงคโปร์ ฮ่องกง อินโดนีเซีย และดูเหมือนว่าการพูดถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย หรือในภูมิภาคนี้เป็นการพูดกันเพื่อให้ดูสวยงามและดูดีเฉยๆ หากมองในแง่การปฏิบัติให้ถูกต้องอย่างจริงจังแล้วยังไม่มี ประเด็นปัญหานี้กลับกลายเป็นข้ออ้างให้ประเทศมหาอำนาจบางประเทศใช้เป็นประเด็นในการบังคับให้ประเทศอื่นทำตาม ซึ่งหากมองด้วยความเป็นกลางแล้วปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีทุกประเทศ แม้แต่ในประเทศที่มีการรณรงค์ในเรื่องนี้ ซึ่งความจริงแล้วน่าจะเป็นประเทศไทยเสียด้วยซ้ำที่ไม่มีการใช้กำลังรุนแรงในการผลักดันแรงงานต่างชาติเหล่านี้และยังให้ที่พักพิงและให้ทำงาน ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศไทยของแรงงานต่างชาติเหล่านี้ก็ดีกว่าในประเทศที่เป็นถิ่นฐานภูมิลาเนาเดิมของแรงงานต่างชาติ ดังกล่าว

อย่างไรก็ตามในเวทีเจรจาการค้าโลกประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนกำลังถูกผลักดันให้นำมาโยงกับการค้าระหว่างประเทศโดยประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงที่สำคัญในการนำเข้ามาพูดในองค์การการค้าโลก (WTO) โดยอ้างหลักการของการค้าเสรีและการค้าที่เป็นธรรม (Free and Fair Trade) แต่ประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่เห็นด้วยและมองว่าเป็นเครื่องมือที่ประเทศพัฒนาแล้วใช้ในการกีดกันทางการค้า แต่ในที่สุดแล้วในเวทีเจรจาการค้าของโลก เช่น WTO ก็จะมีการโยงสิทธิแรงงานกับการค้าเพราะเป็นการผลักดันทั้งองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) รวมไปถึงองค์การพัฒนาเอกชนและประชาชนโดยส่วนใหญ่ด้วย เพราะฉะนั้น การจ้างแรงงานต่างชาติโดยไม่ยอมรับสิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยถูกคว่ำบาตรทางการค้าได้ (มาลีวรรณ เลาะวิถิ, 2541)

* สิทธิแรงงาน ประกอบด้วยสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน คือ เสรีภาพในการรวมกลุ่มและเจรจาต่อรอง ห้ามใช้ แรงงานทาสทุกรูปแบบหรือการบังคับใช้ แรงงานมีการกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการใช้ แรงงานเด็ก และการมีมาตรฐานแรงงานขั้นต่ำอันยอมรับได้ (Minimum Labour Standard) เช่น ค่าจ้างขั้นต่ำ ชั่วโมงการทำงาน สุขภาพและความปลอดภัย เป็นต้น

ต่อประเด็นคำถามเรื่อง การส่งแรงงานกลับประเทศเมื่อครบกำหนด 2 ปี โดยขอทราบ ว่า รัฐบาลจะสามารถผลักดันแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าให้กลับประเทศตนได้หรือไม่

ในประเด็นนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า เมื่อครบกำหนด 2 ปี ตามที่นโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2541 รัฐบาลคงไม่สามารถผลักดันแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่าได้หมด แต่คงผลักดันออกไปได้เพียงบางส่วนเท่านั้น โดยให้เหตุผลว่า ประเทศไทยมีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่ายาวถึง 2,401 กิโลเมตร ถึงแม้ว่าเราจะผลักดันแรงงานพม่าออกไปแล้ว พวกเขาก็จะเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยอีกเป็นอย่างนี้เรื่อยไปไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งภาคเอกชนของไทยยังต้องการแรงงานราคาถูก และเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนก็รับผลประโยชน์จากเอกชนในการลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติ สำหรับสาเหตุที่ทำให้รัฐบาลไม่สามารถผลักดันแรงงานต่างชาติออกไปได้หมดภายในระยะเวลาที่กำหนด เพราะ

1. นายจ้างหรือนักธุรกิจที่จ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ในการส่งแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่ากลับประเทศ เนื่องจากนายจ้างเหล่านี้ต้องการที่จะจ้างแรงงานซึ่งมีราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้มาตรการในการปราบปรามต่างๆ ก็ไม่ได้ทำกันอย่างจริงจังทำให้นายจ้างเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมือในการส่งแรงงานกลับประเทศ
2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติไม่ได้มีการปราบปราม มาตรการในการลงโทษหย่อนยาน การส่งกลับ ก็ไม่ได้ทำอย่างจริงจัง ทำให้การผลักดันแรงงานต่างชาติกลับประเทศตนไม่ได้ผลเท่าที่ควร
3. รัฐบาลพม่าไม่ให้ความร่วมมือในการรับแรงงานพม่ากลับประเทศเท่าที่ควร กล่าวคือถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยจะได้มีการเจรจากับรัฐบาลพม่าเกี่ยวกับการรับแรงงานพม่ากลับประเทศและรัฐบาลพม่าก็ได้ตกลงที่จะรับแรงงานพม่ากลับประเทศพม่าแต่ก็มีปัญหาคือรัฐบาลพม่ากล่าวว่า จะรับกลับเฉพาะแรงงานต่างชาติที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นแรงงานสัญชาติพม่าจริงๆ เท่านั้น ส่วนแรงงานที่เป็นชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นแรงงานต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากนั้น รัฐบาลพม่าไม่ยอมรับว่าเป็นคนสัญชาติพม่า ดังนั้นเมื่อมีการส่งกลับ แรงงานเหล่านี้จะกระจายอยู่ตามแนวชายแดนและกลับเข้ามาในประเทศไทยอีก
4. แรงงานพม่าโดยส่วนใหญ่ที่ทำงานอยู่ในประเทศไทยไม่ได้ต้องการที่จะกลับพม่าเอง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความไม่สงบทางการเมืองตลอดจนปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้แรงงานเหล่านี้หลบหนี

จากการควบคุมและไม่ยอมกลับประเทศพม่า และถึงแม้ว่าจะยินยอมกลับแต่สุดท้ายก็จะหาทางลักลอบเข้ามาในประเทศไทยเพื่อหางานทำอีก

5. แรงงานพม่าที่ลักลอบทำงานในสถานประกอบการต่างๆ ซึ่งไม่ได้เข้าระบบตามนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติดังกล่าว เป็นส่วนที่ทางราชการไม่สามารถควบคุมได้และไม่สามารถที่จะผลักดันออกนอกประเทศไทยได้ ยังคงหลบซ่อนและทำงานอยู่ในประเทศไทยต่อไป

อย่างไรก็ตาม การผลักดันแรงงานต่างชาตินี้กลับประเทศของรัฐบาลที่ผ่านมาสามารถทำได้เพียงบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ จากการรายงานของสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (สต.ม.) พบว่า จำนวนแรงงานต่างชาตินี้ผลักดันออกนอกประเทศตามนโยบายของกรมแรงงาน เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2541 มีทั้งสิ้น 263,454 คน โดยแบ่งการส่งออกตามระบบคือแรงงานต่างชาตินายจ้างตัวที่ตรวจคนเข้าเมือง (ต.ม.) และถูกส่งกลับจำนวน 44,533 คน ถูกดำเนินการจับกุมจำนวน 48,562 คน และสมัครใจเดินทางออกนอกประเทศเองจำนวน 170,359 คน (ผู้จัดการรายวัน, 14 กันยายน 2541: 6) จากตัวเลขประมาณการแรงงานต่างชาตินี้ทั้งหมด ซึ่งมีทั้งสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาจำนวน 986,889 คน*

หลังจากที่ครบกำหนดการผ่อนผันให้แรงงานต่างชาตินี้ทำงานในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาสองปี ทางรัฐบาลโดยมติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว โดยมีนายพิชัย รัตตกุล เป็นประธาน ได้มีมติผ่อนผันการให้แรงงานต่างด้าวในกิจการ 5 ประเภทได้แก่กิจการสวนยางพารา กิจการไร่ข้าว กิจการขนส่งทางน้ำ และกิจการโรงสี โดยผ่อนผันให้ทำงานต่อไปอีก 1 ปี ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2541 เป็นต้นมา (ผู้จัดการรายวัน, 16 กรกฎาคม 2541 : 5)

ในประเด็นคำถามที่ว่า สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศพม่าเป็นอุปสรรคในการส่งตัวแรงงานพม่ากลับประเทศหรือไม่

สำหรับประเด็นนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความคิดเห็นที่ตรงกันคือ สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศพม่า เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการส่งตัวแรงงานพม่ากลับประเทศ โดยให้เหตุผลว่า แรงงานพม่าที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งบุคคลเหล่านี้รัฐบาล

* จากประมาณการของหอการค้า และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดทั่วประเทศ จนถึงวันที่ 7 เมษายน 2541

กลางไม่ให้การยอมรับว่าเป็นคนพม่า มีการปราบปราม การบังคับเกณฑ์แรงงานทาส การบังคับโยกย้ายประชาชนและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างแพร่หลายในประเทศพม่า อีกทั้งการช่วงชิงอำนาจระหว่างชนกลุ่มน้อยในพื้นที่เดียวกัน ดังนั้นหากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองยังคงดำเนินอยู่ เป็นการยากที่จะส่งตัวแรงงานพม่ากลับประเทศ เพราะถึงกลับไปรัฐบาลก็ไม่ยอมรับและอาจถูกจับและลงโทษได้ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะส่งแรงงานพม่ากลับประเทศได้ในไม่ช้า พวกเขา ก็จะกลับเข้ามาในประเทศไทยอีก

นอกจากประเด็นปัญหาทางด้านความไม่สงบทางการเมืองซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งแรงงานพม่ากลับประเทศแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจก็เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้แรงงานพม่าไม่ยอมกลับประเทศของตน กล่าวคือตั้งแต่สโลรค (SLORC) ขึ้นครองอำนาจใน พ.ศ. 2531 รัฐบาลได้พยายามปฏิรูปการค้าหรือเปิดประตูตลาดสู่แนวทาง “ทุนนิยมแบบพม่า” แทน “สังคมนิยมแบบพม่า” ในยุคของนายพลเนวิน มีการชักนำการลงทุนจากต่างประเทศและมีความเป็นอยู่ที่ร่ำรวยมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลจากรูปแบบการบริหารเศรษฐกิจของรัฐและระบบเผด็จการซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการคอร์รัปชันและหาผลประโยชน์ใส่ตนของกลุ่มผู้นำทหาร การต่อสู้ทางการเมือง และกำลังอาวุธระหว่างรัฐบาล ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มประชาธิปไตย รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน (พรสุข เกิดสว่างและกฤตยา อาชวนิจกุล, 2540) ดังนั้นแรงงานพม่าในประเทศไทยจึงไม่อยากกลับไปเผชิญกับความอดอยากในประเทศพม่าอีก อยู่ในประเทศไทยถึงแม้ว่าจะลำบากจะถูกกดขี่จากนายจ้างแต่ก็ถือว่าดีกว่ามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าในพม่ามาก

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาตินั้น คำถามคือ การจ้างแรงงานพม่าได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมืองและความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ความคิดเห็นดังกล่าวแสดงไว้ในตาราง 5.9-5.12

ตาราง 5.9 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การจ้างแรงงานพม่าได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ ด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
นักการเมือง	3	-
ข้าราชการพลเรือน	4	2
นักวิชาการ	2	2
ทหารและตำรวจ	3	-
สื่อมวลชน	3	-
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	3
พ่อค้า/นักธุรกิจ	-	3
แรงงานไทย	3	-
รวม	18	10

จากตาราง 5.9 จะเห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ 18 ท่าน จากทั้งหมด 28 ท่าน เห็นด้วยว่า การจ้างแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่า ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจมากโดยให้เหตุผลว่า การจ้างแรงงานพม่าเป็นจำนวนมากเช่นในปัจจุบันทำให้โอกาสในการทำงานของแรงงานไทยลดลงและแรงงานต่างชาติเหล่านี้เข้ามาแย่งแรงงานไทยทำ เนื่องจากมีราคาถูกกว่า นายจ้างจึงยินดีที่จะจ้างแรงงานต่างชาติมากกว่าแรงงานไทย ทั้งในกิจการที่ได้รับการผ่อนผันและกิจการที่ไม่ได้รับการผ่อนผัน จากผลกระทบข้างต้นทำให้แรงงานไทยที่ไม่มีงานทำฐานะยากจนลง ส่งผลไปถึงครอบครัวของแรงงานเหล่านั้นต้องลำบากเพิ่มขึ้น ลูกหลานของแรงงานเหล่านั้นก็มีโอกาสทางการศึกษาน้อยลง และเมื่อประชาชนส่วนใหญ่ยากจนลงระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็ต้องได้รับความกระทบกระเทือน นอกจากนี้การจ้างแรงงานต่างชาติทำให้ประเทศไทยสูญเสียเงินตราจำนวนหนึ่งออกนอกประเทศ เพราะแรงงานที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยจะส่งเงินกลับไปให้แก่ครอบครัวและญาติพี่น้องที่อยู่เสมอ อีกทั้งการจ้างแรงงานต่างชาติราคาถูก ตลอดจนการเอาวีซ่าเปรียบแรงงานต่างชาติของนายจ้าง อาจทำให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นคู่แข่งทางการค้าใช้เป็นช่องทางในการโจมตีประเทศไทยในเรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะนำไปสู่ข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าและการยกเลิกสิทธิพิเศษทางการค้า

ต่างๆ ที่ไทยเคยได้รับ นอกจากนี้แล้วการจ้างแรงงานต่างชาติราคาถูกทำให้นายจ้างขาดการพัฒนาเทคโนโลยีเนื่องจากต้นทุนในการผลิตส่วนที่เป็นแรงงานซึ่งได้มาจากแรงงานต่างชาติต้นทุนที่ต่ำ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงไม่มีความจำเป็นจะต้องนำสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตของตน ในระยะยาวแล้วทำให้สินค้าที่ประเทศไทยผลิตไม่มีคุณภาพ ทำให้โอกาสในการแข่งขันกับต่างประเทศลดลง และการที่ภาครัฐได้จับกุมแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพม่า ทำให้รัฐต้องสูญเสียทรัพยากร ทั้งที่เป็นบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงดู แรงงานต่างชาติเหล่านั้น ซึ่งเป็นการสูญเสียทรัพยากรของชาติโดยไม่เกิดประโยชน์กับประเทศไทย

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่เห็นด้วยมีจำนวน 10 ท่าน ได้แก่ กลุ่มนักพัฒนาองค์กรเอกชน กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ นักวิชาการ 2 ท่าน และข้าราชการพลเรือน 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า แรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยนั้น เป็นสิ่งช่วยเสริมให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตเพราะหากไม่มีแรงงานต่างชาติแล้ว กิจการหลายๆ ประเภททั้งที่ได้รับอนุญาตและไม่ได้รับอนุญาตก็อยู่ไม่ได้ และการที่แรงงานต่างชาติราคาถูก ทำให้ต้นทุนสินค้าไทยถูกลง ดังนั้นสินค้ามีราคาถูกกว่าประเทศคู่แข่ง ทำให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในตลาดโลกได้ นอกจากนี้แรงงานพม่าเหล่านี้แม้ว่าจะส่งเงินกลับประเทศพม่า เพื่อส่งให้ครอบครัวและญาติของตนแต่ส่วนต่างที่พวกเขาได้ทำให้กับธุรกิจนั้นมากกว่าที่พวกเขาได้รับหลายเท่า

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับประเด็นความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยานั้น การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยาหรือไม่ แสดงไว้ในตาราง 5.10

ตาราง 5.10 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การจ้างแรงงานพม่าได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
นักการเมือง	3	-
ข้าราชการพลเรือน	6	-
นักวิชาการ	2	2
ทหารและตำรวจ	3	-
สื่อมวลชน	3	-
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	3
พ่อค้า/นักธุรกิจ	-	3
แรงงานไทย	3	-
รวม	20	8

จากตาราง 5.10 จะเห็นว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ 20 ท่านจาก 28 ท่าน เห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ โดยเฉพาะแรงงานพม่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านสังคมจิตวิทยา ได้แก่ กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหารและตำรวจ สื่อมวลชน แรงงานไทย และนักวิชาการอีก 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า การที่ประเทศไทยมีการจ้างแรงงานต่างชาตินั้น ก่อให้เกิดปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

อย่างไรก็ตาม ทางกลุ่มข้าราชการพลเรือนก็ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจะบรรเทาลงไปหรือหมดไปได้ หากเราสามารถควบคุมแรงงานต่างชาติเหล่านี้ได้หรือสามารถทำให้แรงงานต่างชาติเหล่านี้เข้าสู่ระบบตามนโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติได้หมด ซึ่งจากการดำเนินงานเท่าที่ผ่านมาทำให้ภาครัฐสามารถควบคุมแรงงานต่างชาติบางส่วนได้พอสมควร

นอกจากปัญหาทางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนแล้วสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาอีกประการคือ ปัญหาโรคระบาดและโรคติดต่อที่แรงงานต่างชาติเป็นผู้นำเข้ามาแพร่ระบาด

เช่น โรคเรื้อน โรคเท้าช้าง โรคไข้มาลาเรีย โรคเอดส์ ซึ่งโรคบางโรคได้หายไปจากเมืองไทยนานแล้วก็กลับมาเป็นอีกเช่น โรคเรื้อน และไข้มาลาเรีย เป็นต้น

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแรงงานต่างชาติ เหล่านี้อาจจะนำโรคติดต่อต่างๆ แพร่ระบาดไปสู่คนไทยที่ใกล้ชิดหรือคนไทยที่อยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกับแรงงานต่างชาติเหล่านี้ นอกจากนี้แล้วปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยกตัวอย่างเพิ่มเติมได้แก่ ปัญหาโสเภณี เพราะแรงงานต่างชาติที่เข้ามาจำนวนไม่น้อยเป็นเพศหญิงและส่วนหนึ่งมีเป้าหมายเพื่อประกอบอาชีพหญิงบริการ ย่อมส่งผลให้เกิดอาชีพหญิงบริการทางเพศข้ามชาติมากขึ้น อันจะทำให้เกิดการติดต่อและการแพร่ระบาดของโรคเช่นโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้น และกลุ่มเสี่ยงสูงสุดคือ โสเภณีชาวพม่าเนื่องจากมีลูกค้าเป็นกลุ่มลูกเรือประมงชาวพม่าไปใช้บริการอยู่เป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มจะมีการติดเชื้อมากขึ้น

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 8 ท่าน เห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติไม่ได้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคม ได้แก่ นักพัฒนาองค์กรเอกชน พ่อค้า/นักธุรกิจและนักวิชาการอีก 2 ท่าน โดยได้ให้เหตุผลว่า แรงงานต่างชาติเหล่านี้หนีร้อนมาพึ่งเย็นกล่าวคือ พวกเขาหลบหนีจากความอดอยากยากแค้นภายในประเทศ โดยเฉพาะแรงงานที่มาจากประเทศพม่าซึ่งทุกคนก็มุ่งหวังที่จะมาทำงานเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัวและส่งไปให้พี่น้องของพวกเขา คงไม่ได้ตั้งใจที่จะมาจับปล้นคนไทย แต่ที่เกิดคดีขึ้นส่วนใหญ่ก็เป็นเพราะแรงงานเหล่านั้นทนต่อการกดขี่ข่มเหงไม่ได้ และถือว่าเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น และนักวิชาการท่านหนึ่งกล่าวเสริมว่า ปัจจุบันคนไทยด้วยกันมีการปล้น จี้ ฆ่า กันเองมากกว่าแรงงานต่างชาติเสียอีก

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การที่ประเทศไทยมีแรงงานต่างชาติอยู่ทำให้สังคมไทยประกอบด้วยคนหลายชาติหลายภาษา ก่อให้เกิดการหล่อหลอม การผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมย่อมทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมมากขึ้นซึ่งถือว่าเป็นผลดี

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านการเมืองจากการจ้างแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานพมานั้น แสดงไว้ในตาราง 5.11

ตาราง 5.11 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า การจ้างแรงงานพม่าได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง ท่านเห็นด้วยหรือไม่

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
นักการเมือง	-	3	-
ข้าราชการพลเรือน	6	-	-
นักวิชาการ	1	2	1
ทหารและตำรวจ	3	-	-
สื่อมวลชน	3	-	-
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	3	-
พ่อค้า/นักธุรกิจ	-	3	-
แรงงานไทย	1	-	2
รวม	14	11	3

จากตาราง 5.11 ผู้ให้สัมภาษณ์ 14 ท่านจาก 28 ท่านมีความเห็นว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง โดยกลุ่มทหารและตำรวจ ข้าราชการพลเรือน สื่อมวลชน และแรงงานไทย เห็นว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในประเทศไทยในระยะแรกก็ยังไม่เกิดผลกระทบมากนักต่อการเมือง แต่ในระยะยาวหากมีการผลักดันแรงงานต่างชาติเหล่านี้กลับประเทศ โดยเฉพาะแรงงานพม่าจะต้องเกิดปัญหาขึ้นอย่างแน่นอนเพราะแรงงานพม่าที่อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยอันจะทำให้เกิดความบาดหมางใจกันได้ นอกจากนี้หากไทยยืนยันที่จะส่งแรงงานพม่ากลับประเทศพม่า รัฐบาลไทยอาจถูกประณามหรือกล่าวหาจากนานาชาติ ในประเด็นสิทธิมนุษยชน และควมมีมนุษยธรรม อันจะกระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง ทางด้านกลุ่มข้าราชการพลเรือน สื่อมวลชน และแรงงานไทยนั้น เชื่อว่าปัญหาความมั่นคงทางการเมืองไม่ใช่ปัญหาที่นักวิพากษ์แต่อย่างใด เพราะเชื่อว่าในที่สุดแล้วรัฐบาลจะต้องหาทางไกล่เกลี่ยประนีประนอมต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ในทางตรงข้ามผู้ให้สัมภาษณ์ อีก 11 ท่าน ให้ความเห็นว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติจะไม่กระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองได้แก่ กลุ่มพ่อค้า/นักธุรกิจ นักพัฒนาองค์กรเอกชน

นักวิชาการและนักการเมืองอีก 2 ท่านโดยให้เหตุผลว่า ปัญหาแรงงานต่างชาติ คงจะต้องมีการเจรจากันระหว่างรัฐบาลพม่าและรัฐบาลไทย แม้ว่าขณะนี้ยังไม่มีผลการเจรจากันอย่างจริงจังและเป็นหลักฐานแน่นอน แต่ทางรัฐบาลไทยก็สามารถจะส่งแรงงานพม่ากลับประเทศได้โดยวิธีการต่างๆ อีกทั้งปัจจุบันพม่าได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนแล้ว พม่าย่อมจะเห็นประโยชน์ในการร่วมมือกันแก้ไขและยอมรับร่วมมือกับประเทศไทย

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์อีก 3 ท่าน ตอบว่าไม่แน่ใจว่าการที่ประเทศไทยมีนายจ้างแรงงานพม่า จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติทางด้านการเมืองหรือไม่

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร ว่าการที่ประเทศไทยมีการจ้างแรงงานต่างชาติ โดยเฉพาะแรงงานพม่า ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหารหรือไม่ นั้น แสดงไว้ในตาราง 5.12

ตาราง 5.12 : แสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า การจ้างแรงงานพม่าได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร ท่านเห็นด้วยหรือไม่

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
นักการเมือง	-	3	-
ข้าราชการพลเรือน	3	3	-
นักวิชาการ	1	2	1
ทหารและตำรวจ	3	-	-
สื่อมวลชน	2	1	-
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	3	-
พ่อค้า/นักธุรกิจ	-	3	-
แรงงานไทย	-	2	1
รวม	9	17	2

จากตาราง 5.12 จะเห็นว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านการทหาร ได้แก่ กลุ่มนักพัฒนาองค์กรเอกชน นักธุรกิจ/นายจ้าง นักการเมือง ข้าราชการพลเรือน 3 ท่าน นักวิชาการและแรงงานไทยสาขาละ 2 ท่าน และสื่อมวลชน 1 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า แรงงานต่างชาติเป็นเพียงแรงงานระดับล่าง โดยส่วนใหญ่จะเข้ามาเพื่อหางานทำและไม่ได้ตั้งใจเข้ามาเพื่อผลประโยชน์ทางการทหารหรือเข้ามาเพื่อเป็นสายลับ (Spy) ทางทหาร ซึ่งก็คงไม่สามารถทำได้เพราะสถาบันทหารถือได้ว่าเป็นสถาบันที่มีความเข้มแข็งและมีระเบียบปฏิบัติที่เคร่งครัด มีการปฏิบัติงานที่เป็นความลับยากที่บุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้องจะเข้าไปสืบความลับได้และยังเป็นคนพม่าด้วยแล้วยิ่งเป็นไปไม่ได้

แต่อย่างไรก็ตามผู้ให้สัมภาษณ์อีก 9 รายเห็นว่า การอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางการทหาร ได้แก่ กลุ่มทหารและตำรวจข้าราชการพลเรือน 3 ท่าน นักวิชาการ 1 ท่าน และสื่อมวลชน 2 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า การที่ประเทศไทยมีแรงงานพม่าเข้ามาเป็นจำนวนมากและกระจายไปเกือบทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทำให้ยากต่อการควบคุม การสกัดกั้น และการผลัดกัน ทำให้ภาพรวมด้านความมั่นคงของประเทศกระทบกระเทือน โดยเฉพาะความมั่นคง

ทางการทหาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรการในการควบคุมสกัดกั้นไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้อาจมีชนกลุ่มน้อยหรือกองกำลังบางกลุ่มที่เข้าอาศัยอยู่ในประเทศไทย เพื่อรวบรวมกำลังพลและอาวุธหรือช่วยงานจารกรรม สายลับ ก็ได้ โดยเฉพาะบริเวณชายแดนไทย-พม่า ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมาก

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์อีก 2 ท่าน ตอบว่าไม่แน่ใจว่าการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางการทหารหรือไม่

ตอนที่ 5 : ข้อเสนอแนะหรือมาตรการต่อการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ

ประเด็นแรก เป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติว่าประเทศไทยควรจะนำเอามาตรการในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติ เช่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย มาปรับใช้กับประเทศไทยหรือไม่ นั่น แสดงไว้ในตาราง 5.13

ตาราง 5.13 : แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นคำถามที่ว่า ท่านคิดว่า ประเทศไทยควรนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติของ ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติ เช่น สิงคโปร์ หรือมาเลเซีย มาปรับใช้กับประเทศไทยหรือไม่

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์	สมควร	ไม่สมควร
นักการเมือง	1	2
ข้าราชการพลเรือน	2	4
นักวิชาการ	1	3
ทหารและตำรวจ	1	2
สื่อมวลชน	1	3
นักพัฒนาองค์กรเอกชน	-	2
พ่อค้า/นักธุรกิจ	-	3
แรงงานไทย	1	2
รวม	7	21

จากตาราง 5.13 จะเห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่เห็นว่าประเทศไทยไม่ควรนำเอาแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติของประเทศสิงคโปร์หรือมาเลเซียมาปรับใช้กับประเทศไทย เช่น กลุ่มทหารและตำรวจ นักวิชาการ สื่อมวลชน นักพัฒนาองค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการพลเรือน และแรงงานไทย โดยกลุ่มเหล่านี้ให้เหตุผลว่า

1.เนื่องจากประเทศไทยมีสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างจากประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ กล่าวคือ ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา การเข้าออกประเทศกระทำได้ง่าย แต่ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียไม่มีพรมแดนติดกับประเทศเหล่านี้ ทำให้การป้องกันและสกัดกั้นการลักลอบเข้าประเทศทำได้ไม่ยาก

2.ประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ เป็นประเทศที่เล็กกว่าไทยมาก โดยเฉพาะสิงคโปร์ เป็นเพียงเกาะเล็กๆ เท่านั้น ทำให้การตรวจตราตามแนวชายแดนทำได้ไม่ยากอีกทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ง่ายเพราะพื้นที่ในการตรวจตรา ดูแลไม่กว้างขวางเหมือนของประเทศไทย อีก

ทั้งความสามารถในการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ตลอดจนกลไก อำนาจอรัฐของไทยไม่มีประสิทธิภาพ และมีการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย

3. รัฐบาลกลางของทั้งสิงคโปร์และมาเลเซีย มีอำนาจมากและเด็ดขาดทำให้คำสั่งหรือนโยบายต่างๆ ของทางราชการมีการนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด การใช้กำลังเด็ดขาด รุนแรงและมีมาตรการที่แข็งแกร่งในการสกัดกั้นการลักลอบเข้าและการผลักดันออกของประเทศทั้งสองก็สามารถทำได้โดยรัฐบาลของเขาไม่ต้องคำนึงถึงผลกระทบทางด้านสิทธิมนุษยชนมากนัก ส่วนประเทศไทยนั้น หากมีการใช้กำลังรุนแรงเมื่อใดแล้วกลุ่มต่างๆ ก็จะมาออกมาต่อต้านทั้งกลุ่มเรียกร้องสิทธิมนุษยชนในประเทศและต่างประเทศ

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 7 ท่าน เห็นด้วยว่าประเทศไทยควรนำเอาแนวทางในการแก้ไขปัญหาระงงานต่างชาติของประเทศสิงคโปร์หรือมาเลเซียมาปรับใช้ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน 2 ท่าน นักวิชาการ นักการเมือง ข้าราชการทหาร สื่อมวลชนและแรงงานไทยสาละ 1 ท่าน โดยให้เหตุผลว่า ประเทศไทยควรจะนำมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาระงงานต่างชาติของประเทศสิงคโปร์หรือมาเลเซีย มาปรับใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งอาจไม่ใช่นำมาปฏิบัติทั้งหมด แต่เป็นการนำมาเพียงบางส่วน เพราะเท่าที่ผ่านมาประเทศไทยถึงแม้ว่าจะมีมาตรการต่างๆ ออกมามากมายในการป้องกันและสกัดกั้นแต่ก็ไม่ได้มีผลในทางปฏิบัติมากนัก

สำหรับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นการแก้ไขปัญหาระงงานพม่าในประเทศไทย ว่ารัฐบาลควรจะมีการเจรจาแบบทวิภาคีกับรัฐบาลพม่าหรือไม่ คำถามมีอยู่ว่า

จากการที่มีผู้เสนอว่าประเทศไทยควรมีการเจรจาแบบทวิภาคีกับรัฐบาลพม่า เพื่อทำข้อตกลงเรื่องแรงงานกับประเทศพม่าให้ชัดเจน ท่านเห็นด้วยหรือไม่

ในประเด็นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ 26 ท่านจาก 28 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่าประเทศไทยควรมีการเปิดเจรจาแบบทวิภาคีกับรัฐบาลพม่า เพื่อทำข้อตกลงเรื่องแรงงานพม่าระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลพม่าอันจะทำให้ปัญหาในด้านต่างๆ เกี่ยวกับแรงงานต่างชาติหมดสิ้นไปและทำให้ประเทศไทยในสายตาของชาวโลกดีขึ้น นอกจากนี้หากการเจรจาลำเร็จรัฐบาลพม่าก็ต้องให้ความร่วมมือในการป้องกันไม่ให้มีการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยและยอมรับแรงงานพม่ากลับประเทศด้วย

อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการเจรจากับรัฐบาลพม่า นั้นรัฐบาลพม่าอาจจะให้ความตกลงแต่เพียงในนามเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติแล้วอาจจะไม่ให้ความร่วมมือ เช่น รัฐบาลพม่าบอกว่ายินดีที่จะรับแรงงานพม่ากลับประเทศ หากประเทศไทยสามารถที่จะยืนยันได้ว่าแรงงานเหล่านั้นเป็นคนสัญชาติพม่าจริงๆ เพราะแรงงานเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทยโดยวิธีการลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมายและส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งรัฐบาลพม่าไม่ต้องการให้อยู่ในประเทศอยู่แล้ว นอกจากนี้ก็ไม่มีหลักฐานใดๆ ที่จะยืนยันได้ว่าแรงงานเหล่านี้เป็นแรงงานสัญชาติพม่า

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์อีก 2 ท่าน จากกลุ่มทหารและตำรวจ เห็นว่าไม่จำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องเจรจาแบบทวิภาคีกับรัฐบาลพม่าเพื่อทำข้อตกลง เรื่องแรงงานกับประเทศพม่าเพราะเรื่องแรงงานพมานี้รัฐบาลพม่าก็ไม่ได้ให้ความสนใจอยู่แล้วและถือว่าเป็นการตีเสียอีกที่ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้จะหนีออกนอกประเทศหรือเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ดังนั้นแม้ว่าจะมีการเจรจากันระหว่างรัฐบาลไทยกับพม่าก็ไม่ผลในทางปฏิบัติแต่อย่างใด

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับบทบาทของฝ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชนหรือนายจ้าง องค์กรต่างๆ รวมไปถึงประชาชนโดยทั่วไป ว่าควรจะมีบทบาทอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนรัฐบาลทั้งในด้านการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ตลอดจนการสกัดกั้นหรือป้องกันไม่ให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย จากประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถามแรก ท่านคิดว่า ภาคเอกชนหรือนายจ้างควรจะมีบทบาทอย่างไรบ้างในอันที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนรัฐบาลทั้งในด้านการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นและในด้านการสกัดกั้นหรือป้องกันไม่ให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย

สำหรับประเด็นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นว่าภาคเอกชนหรือนายจ้างควรจะมีบทบาทที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนรัฐบาล ในด้านการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นและในด้านการสกัดกั้นหรือป้องกันไม่ให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายไว้หลายประเด็นด้วยกันดังนี้

1. นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการในกิจการที่สามารถจ้างแรงงานไทยได้หรือในกิจการที่แรงงานไทยยังต้องการทำอยู่ควรหันมาจ้างแรงงานไทยและเลิกจ้างแรงงานต่างชาติ

2. นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยนำแรงงานต่างชาติที่ตนจ้างอยู่ไปรายงานตัวและจดทะเบียนให้ถูกต้อง โดยไม่แอบซ่อนแรงงานต่างชาติไว้

3. นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหากมีความต้องการใช้แรงงานต่างชาติจริง ควรที่จะมีการรวมกลุ่มกัน เปิดการเจรจาต่อรองกับรัฐบาลด้วยเหตุผลและด้วยความจริงใจไม่ใช่เรียกร้องให้รัฐบาลอนุญาตให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติ ในกิจการที่ไม่มีความจำเป็นเพียงเพื่อจะลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างแรงงานต่างชาติอยู่ควรที่จะช่วยรัฐในการสอดส่องดูแลความประพฤติของแรงงานต่างชาติที่ตนจ้างอยู่ เมื่อเห็นว่ามีสิ่งใดที่บ่งบอกถึงความไม่ชอบมาพากลหรือพฤติกรรมที่จะเป็นอันตรายต่อประชาชนไทยควรมีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

5. นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างแรงงานต่างชาติควรจะต้องมองว่าแรงงานต่างชาติก็เป็นมนุษย์เหมือนคนไทยไม่ควรเอาวัดเอาเปรียบแรงงานต่างชาติ ควรให้ความเป็นธรรมแก่พวกเขา เพื่อให้เกิดความภักดีและไม่ก่อความเดือดร้อนหรือความวุ่นวายในประเทศไทย

ประเด็นคำถามที่สอง ท่านคิดว่าองค์กรต่างๆ ควรจะมีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนรัฐบาลอย่างไรบ้าง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย

สำหรับประเด็นนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นซึ่งสามารถจำแนกได้ 3 ประการด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. สถาบันการศึกษาต่างๆ ตลอดจนสื่อมวลชนทั้งหลายควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนถึงผลกระทบต่างๆ อันอาจเกิดขึ้นจากการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย และให้ความร่วมมือกันในการรณรงค์ให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติอย่างถูกกฎหมายในกิจการที่มีความจำเป็นจริงๆ

2. ทางด้านองค์กรเอกชนหากเป็นองค์กรที่ดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนก็ต้องให้การคุ้มครองดูแลสิทธิของแรงงานต่างชาติไม่ให้ถูกเอาเปรียบหรือถูกกดค่าจ้าง ซึ่งตรงนี้จะมีส่วนช่วยให้การจ้างแรงงานมีความชัดเจน กล่าวคือ หากนายจ้างไม่สามารถกดค่าจ้างของแรงงานต่างชาติได้ โอกาสที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะหันมาจ้างแรงงานไทยแทนแรงงานต่างชาติก็จะเพิ่มขึ้น แรงงานต่างชาติก็จะทำงานเฉพาะที่แรงงานไทยไม่ทำจริงๆ เท่านั้น

3. องค์การต่างๆ ควรเข้ามาให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน เป็นหูเป็นตาให้กับรัฐบาล ชี้เบาะแสแหล่งซุกซ่อนแรงงานต่างชาติดังกฎหมาย ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่โดยตรง ซึ่งจะทำให้การดำเนินการของรัฐบาลได้ผลเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์อีก 3 ราย ได้เสนอข้อคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของ องค์การเอกชนในประเทศไทย ว่ามีความจริงใจในการที่ช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างแท้จริงหรือไม่ บทบาทที่แสดงออกมาเป็นเพียงการปกป้องผลประโยชน์หรือวัตถุประสงค์ขององค์กรของตนหรือต้องการแสดงบทบาทเพื่อจะได้มีผลงานไปเสนอกับผู้ให้ทุนเท่านั้น ดังนั้นองค์การเอกชนควรจะปรับบทบาทให้ชัดเจนและมีความจริงใจในการแสดงออกให้มากกว่าปัจจุบัน

สำหรับประเด็นสุดท้าย เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่างๆ ในการควบคุมและป้องกันการจ้างแรงงานต่างชาติดังกฎหมายของรัฐบาล เพื่อเป็นแนวทางที่ยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติดังประสิทธิภาพต่อไป

ในประเด็นนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่แตกต่างและหลากหลายซึ่งสามารถแบ่งมาตรการในการปฏิบัติของรัฐบาลออกเป็นสองระยะ คือมาตรการระยะสั้นและมาตรการในระยะยาว โดยมาตรการระยะสั้น ได้แก่

1. การป้องกันและการสกัดกั้นการลักลอบเข้ามาในประเทศไทยของแรงงานต่างชาติดังกฎหมายตามแนวชายแดนจะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจจะต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาการไปยังพื้นที่ที่มีปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองมากๆ เช่น จัดชุดเฝ้าตรวจชายแดน จัดชุดตรวจสกัดเคลื่อนที่ เพื่อคอยตรวจตราบริเวณชายแดนเสมอ เพราะปัจจุบันมีเฉพาะชุดตรวจสกัดอยู่กับที่

2. การควบคุมแรงงานต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยแล้วควรจะทำดังนี้

-แรงงานต่างชาติที่ยังอยู่นอกระบบ ควรจัดการให้มีการมาลงทะเบียนให้เรียบร้อยและหลังจากนั้นผู้ที่เข้ามาใหม่ควรจะควบคุมให้ได้โดยให้เข้ามาตามระบบการเข้าเมืองที่ถูกต้อง

-ควรจัดเจ้าหน้าที่ออกสอดส่องติดตามแรงงานต่างชาติดังกฎหมายที่เข้าสู่ระบบแล้วอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้แรงงานเหล่านี้หลบหนีไปพื้นที่อื่นหรือไปกระทำความผิด

-ดำเนินการทางด้านกฎหมายอย่างแท้จริง เช่น การจับกุมผู้ไม่ให้ความร่วมมือ หรือบุคคลผู้ซึ่งนำแรงงานเถื่อนเข้ามา โดยเฉพาะนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ลักลอบจ้างแรงงาน

ต่างชาติผิดกฎหมาย เพราะปัจจุบันการจับกุมจะทำเฉพาะแรงงานต่างชาติเท่านั้น ทำให้นายจ้างไม่เกรงกลัวกฎหมายและลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเรื่อยไป

-แรงงานต่างชาติที่ทำงานอยู่ในกิจการที่รัฐไม่อนุญาตจะต้องมีการส่งกลับประเทศเดิมให้หมด

-การผลักดันแรงงานต่างชาติให้กลับประเทศตามนโยบายของรัฐบาลจะต้องทำกันอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

สำหรับมาตรการในระยะยาว ได้จำแนกเป็นสองส่วน ได้แก่ มาตรการที่ใช้ภายในประเทศ และมาตรการที่ใช้ระหว่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มาตรการภายในประเทศ ควรมีการดำเนินการดังนี้

-ควรมีการสำรวจอย่างจริงจัง ถึงกิจการที่มีความจำเป็นที่จะต้องจ้างแรงงานต่างชาติจริงๆ และมีการอนุญาตเฉพาะกิจการที่ขาดแคลนแรงงานจริงๆ เท่านั้น

-ควรมีนโยบายใช้ประโยชน์จากแรงงานต่างชาติพร้อมๆ ไปด้วยการพัฒนาฝีมือแรงงานไทยให้สูงขึ้นจริงๆ เพื่อให้เหมาะสมกับอัตราค่าจ้างและสามารถแยกประเภทฝีมือแรงงานได้ชัดเจน

-บังคับใช้กฎหมายแรงงาน โดยต้องยึดหลักปฏิบัติความเท่าเทียมกันระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ โดยการให้แรงงานต่างชาติมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากับแรงงานไทย ซึ่งประเด็นนี้ในระยะยาวส่งผลดีคือทำให้นายจ้างไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานต่างชาติและหันกลับมาใช้แรงงานไทยแทนเพราะค่าแรงเท่ากัน

-รณรงค์ และชักชวนให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหันมาใช้แรงงานไทยแทนแรงงานต่างชาติ เช่น มาตรการลดภาษีให้กับสถานประกอบการที่จ้างแรงงานไทย การปลูกจิตสำนึกนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการให้เห็นแก่ประเทศชาติบ้าง แทนที่จะคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

2. มาตรการที่ใช้ระหว่างประเทศ ควรมีการดำเนินการดังนี้

-เปิดการเจรจากับรัฐบาลพม่าโดยขอความร่วมมือกับรัฐบาลพม่า เพราะหากรัฐบาลพม่าไม่ให้ความร่วมมือแล้วการแก้ไขปัญหาแรงงานก็คงจะประสบความสำเร็จได้ยาก

-ผลักดันให้มีการเจรจาปัญหาแรงงานพม่าในเวทีอาเซียน เพราะเสียงของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 9 ประเทศย่อมจะมีน้ำหนักกว่าประเทศไทยเพียงประเทศเดียว

-ส่งเสริมสันติภาพและประชาธิปไตยในพม่า เพราะหากประเทศพม่ามีการพัฒนาทาง การเมือง และเหตุการณ์ภายในประเทศสงบแล้ว แรงงานพม่าย่อมต้องการที่จะกลับไปยังประเทศบ้าน เกิดของตนโดยไม่จำเป็นต้องบังคับหรือผลักดันให้กลับ

นอกจากมาตรการในทางปฏิบัติต่างๆ ที่รัฐบาลควรนำไปใช้แล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติและรัฐบาลที่มีอำนาจในการป้องกันและแก้ไขปัญห แรงงานต่างชาติ ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในการแก้ไขปัญห แรงงานต่างชาติทุกคน และทุกหน่วยราชการจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ โดยมีจิตสำนึกที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญห อย่างแท้จริง ทำงานด้วยความสุจริตและหากเจ้าหน้าที่คนไหนที่ร่วมมือหรือสนับสนุนให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมแล้ว จะต้องถูกลงโทษอย่างเด็ดขาด

2. รัฐบาลควรมีความจริงใจในการแก้ไขปัญห โดยการกำหนดนโยบายและมาตรการที่สามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่จะติดตามมาจากการกำหนดนโยบายนั้นๆ มากกว่าผลดีที่จะได้รับ นอกจากนี้แล้วการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ควรมีความสมบูรณ์และรัดกุม เช่น นโยบายการจัดระบบเพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายนั้น มีความเร่งด่วนมากเกินไป ทำให้มาตรการต่างๆ ที่ออกมาไม่ดีเท่าที่ควรและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติตลอดจน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ไม่พร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบายจึงเป็นผลให้นโยบายนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่รัฐบาลได้คาดการณ์ไว้และก่อให้เกิดผลกระทบในหลายๆ ด้านตามมาอีกด้วย

นอกจากนี้แล้วประชาชนหรือองค์กรต่างๆ ควรจะมีส่วนช่วยเหลือให้การสนับสนุนภาครัฐ ในการสอดส่องดูแล ตลอดจนการแจ้งเบาะแสให้แก่เจ้าหน้าที่บ้านเมือง เมื่อพบเห็นการลักลอบจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพราะประชาชนถือได้ว่าเป็นผู้มีหูตากว้างขวาง และกระจายอยู่ทุกๆ พื้นที่ แต่เท่าที่ผ่านมาประชาชนในพื้นที่ ไม่ให้ความร่วมมือในการสอดส่องดูแลการใช้แรงงานต่างชาติผิดกฎหมายในพื้นที่ต่างๆ เพราะถือว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับตน ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ผลเท่าที่ควร